

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 52 • nr. 7 • juli/augustus 2016 • € 1,75 • www.sp.nl

ARMOEDE
EIGEN SCHULD DIKKE BULT?

BREXIT: HOOGSTE TIJD VOOR EEN NIEUW EUROPA

ROEMER: 'ALLEEN DE SP KAN DE KLOOF DICHTEN'

Arend van Dam

NIET IN MIJN NAAM

De burgeroorlog in Syrië heeft al meer dan 260.000 slachtoffers gemaakt en tien miljoen mensen zijn voor het geweld gevlucht. 'We moeten iets doen', is een veel gehoorde reactie op het IS-geweld. Maar laten we de lessen uit vorige oorlogen niet vergeten. Nóg meer bommen leiden niet tot vrede, maar tot nog meer oorlog en vluchtelingen. Wil jij hiertegen in actie komen? Stuur een selfie op Facebook of Twitter naar @stopdebommen of #NietInMijnNaam. Je kunt je ook aanmelden via de website. Wil je meteen aan de slag? Via de website kun je ook gratis posters en stickers bestellen, en voor slechts € 8,50 een actiepakket met een T-shirt, armbandje en actie-materiaal.

www.stopdebommen.nl

★ ROOD

jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

HELP MEE MET DE INTRODUCTIEDAGEN!

De afgelopen weken hoorden duizenden scholieren of ze geslaagd zijn voor hun eindexamens. Veel jongeren kiezen daarna een vervolgopleiding. Daarom vinden in de zomer door het hele land introductiedagen plaats. Zo worden de aanstaande studenten verwelkomd in hun stad en op hun opleiding en er worden vriendschappen gesloten. Daarbij

mag ROOD niet ontbreken! Wil jij ons helpen om aan al deze jongeren te laten zien dat ROOD dé club is waar ze kunnen knokken voor een betere wereld? Of wil je zelf een actie opzetten in jouw stad of dorp? Stuur een mailtje naar rood@sp.nl en kijk op rood.sp.nl/doe-mee om te kijken wat er in jouw buurt te beleven is.

foto archief ROOD

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Robert de Klerk, Gonnie Sluijs,
Nynke Vissia

Aan dit nummer werkten mee
Sandra Beckerman, Robin Bruinsma,
Suzanne van de Kerk, Bas de Meijer, John
de Pater, Karen Veldkamp, Cees Wouda

Illustratie cover
Marc Kolle

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Marc Kolle
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Emile Roemer opnieuw lijsttrekker

4

Ster-regisseur Hany Abu-Assad

'Ik ben beïnvloed door kunstenaars die tegenwicht bieden aan Walt Disney'

6

Brexit

'De EU moet losser worden'

10

Armoede en ongelijkheid

Hoe Nederland steeds dieper wegzakt

12

Het Pauperparadijs

Een verzwegen schande in het theater

30

20 In beeld: Nieuwe hoop en oude dromen

26 SP-bestuurders: De nieuwe lichtung

34 Uitgelicht: Rode kaart in het rode milieu

35 Eurotop: Verscheurd Europa, Verenigd Links

39 Nationaal ZorgFonds: Niet te stuiten!

42 Vakantie: de zomertips van Jan Marijnissen

44 LinksVoor: Laura Wichgers liet dronken studenten worstelen

18, 19, 36, 37, 38 Nieuws **45** Prikbord **46, 47** Zomerpuzzel

48 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Dankbaar en vereerd

Dankbaar en vereerd. Zo voelde het afgelopen zaterdag om opnieuw gekozen te worden als lijsttrekker van de SP. Zeker in deze bijzondere tijd voelt het voor mij als een belangrijke taak om de SP te leiden en met de vuist op tafel te slaan.

Want met de Brexit is er heel wat veranderd. De EU zoals we die kenden komt niet meer terug. De voorstanders van EU als Superstaat zingen een toontje lager. Het is aan de SP om nu te laten zien hoe een nieuw Europa eruit kan zien. Een afgeslankte EU, zónder dictaten uit Brussel en mét samenwerking tussen landen. Nationale parlementen krijgen dan meer te zeggen en de ambtenaren die in Brussel voor EU-regering spelen sturen we naar huis. Zo'n Europa kan op veel meer steun van mensen rekenen.

De komende verkiezingen zullen gaan over het dichten van de kloof. De kloof tussen een klein clubje rijken die de verschillen vergroten en de rest van de mensen die juist in een wereld met kleine verschillen willen leven.

Meer dan welke partij dan ook is de SP opgericht om die kloof te dichten. Door hogere lonen voor mensen die hard werken. Door multinationals te dwingen hun belastingen te betalen. En natuurlijk door het invoeren van een Nationaal ZorgFonds zonder eigen risico. Omdat daarmee de tweedeling écht wordt aangepakt.

Ik ben er trots op dat al meer dan 41.000 mensen hun steun aan het Nationaal ZorgFonds hebben uitgesproken. Dat al 17.000 mensen een actiepakket hebben aangevraagd om zelf aan de slag te gaan. Dat is wat wij doen. Dat is wie wij zijn. Wij gaan de straat op om verandering voor elkaar te krijgen. Ik ben daar trots op. Trots op alle mensen die zich inzetten voor de goede zaak. Met hen ga ik de strijd aan.

En wij gaan winnen!

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

‘MEER MACHT NAAR DE MENSEN’

Op zaterdag 25 juni is Emile Roemer door de Partijraad, het hoogste democratische orgaan van de SP, gekozen tot lijsttrekker voor de komende Kamerverkiezingen. In zijn speech zette hij uit-een dat de Brexit dezelfde kloof heeft blootgelegd, die ook in onze samenleving gaapt. ‘Alleen de SP kan de kloof dichten.’

‘PARTIJGENOTEN, de Britten hebben besloten om de Europese Unie te verlaten. Dat kunnen we gerust een keerpunt in de Europese geschiedenis noemen. De Britten hebben laten zien wat er gebeurt als de politieke elite de mening van de bevolking stelselmatig negeert. De Eurocraten die de afgelopen decennia hebben gewerkt aan een Europese Superstaat krijgen nu het deksel op de neus. Voor velen verrassend, voor mij niet. Je kunt niet ongestraft een Unie optuigen die landen

dwingt keihard te bezuinigen en zekerheden voor mensen af te breken. Je kunt niet ongestraft multinationals pamperen, banken subsidiëren en ondertussen de bevolking laten betalen. Je kunt niet jarenlang ongestraft de bevolking negeren. Want wie zijn inkomen permanent ziet achterblijven bij wat nodig is om te leven; wie met zorg opgebouwde sociale voorzieningen afgebroken ziet worden; wie ziet dat onze gezondheidszorg een speeltuin voor bedrijven wordt; en

wie ziet dat de kloof tussen arm en rijk alleen maar blijft groeien, die heeft het wel gehad met de elite.

Ik heb het hier over de elite van wereldvreemde politici die maar blijven dromen van een federaal Europa, van Eurocraten die denken dat Brussel het ook echt beter weet, en bovenal een economische elite van vertegenwoordigers van het grote bedrijfsleven, de financiële wereld en alle lobbyclubs die daarbij horen. Zij zijn de menselijke maat

niet alleen uit het oog verloren, zij hebben de menselijke maat geofferd op het altaar van de markt. Daarmee vergroten ze de kloof met een groeiende groep mensen die een ander Europa willen. Ze jagen een deel van de bevolking in de handen van extreemrechts en zetten de samenwerking in Europa op het spel.

Partijgenoten, kijk waar we staan in onze samenleving. Er gaapt een grote kloof tussen de kleine groep die goed voor zichzelf zorgt en de rest van de bevolking, die wel de lasten maar niet de lusten krijgt van de politiek die in Den Haag en Brussel wordt bedacht. De macht moet daarom naar de mensen! Als de woningcorporaties niet opkomen voor belangen van huurders, dan geven wij de huurders de zeggenschap over hun corporatie. Als bij bedrijven de topsalarissen en bonussen door het dak gaan, dan geven wij werknemers via eigen commissarissen invloed op het beleid van hun bedrijf. Als

studenten en docenten machteloos staan tegenover zonnekoningen van bestuurders, dan maken we hen baas in het onderwijs. Als het aantal miljonaars in ons land opnieuw gestegen is, dan voeren wij een miljonairsbelasting in. Als werkende mensen niet meer rond kunnen komen van het salaris dat ze verdienen, dan zorgen wij dat de lonen omhoog gaan. Als multinationals – aangeemoedigd door de VVD – belasting ontduiken, dan pakken wij dat aan en dwingen we af dat de grootste bedrijven hun eerlijke deel in de belasting betalen!

Wij willen dat gewone mensen juist meer te zeggen krijgen. Als mensen er niet meer over gaan, dan máken ze dat we er weer over gaan! Opdat onze democratie meer wordt dan één keer in de vier jaar stemmen.

Als we zien dat in onze samenleving mensen elkaar niet meer ontmoeten, dat je steeds meer gettovorming in de steden ziet, dat discriminatie en racisme een steeds groter probleem wordt in onze samenleving; dan kijken we niet weg, dan staan we op. Want we weten dat de strijd tegen racisme, discriminatie en uitsluiting hand in hand gaat met de strijd tegen sociale ongelijkheid. Dan garandeer je voor iederéén goed onderwijs, voldoende inkomen, een betaalbare woning en zorg voor iedereen. Omdat we sámen Nederland zijn.

Het dichten van de kloof, dat wordt onze inzet voor de verkiezingen van volgend jaar. In de zorg, in het onderwijs en ook in Europa. Wij gaan dat doen omdat we hebben bewezen dat we het kunnen. Van Amsterdam tot Maastricht. Van Groningen tot aan Zuid-Holland. Waar de SP bestuurt zijn de mensen beter af. Wij laten het zien: hoe je meer betaalbare huurwoningen kunt bouwen. Hoe je de begroting op orde krijgt zonder de zorg kapot te bezuinigen. Hoe je de verschillen kleiner maakt, lokaal, nationaal én internationaal.

Het is aan ons om de komende maanden duidelijk te maken dat de SP de enige partij is die de steeds verder groeiende kloof kan dichten. Wij doen dat, al was het maar omdat niemand anders het doet.

Ik ga samen met jullie die strijd aan. Ik heb me opnieuw verkiesbaar gesteld omdat ik geloof in onze partij. Daarom wil ik met jullie de volgende wedstrijd spelen én winnen.' ●

foto Cees Wouda

COLUMN

Van middelvinger naar volksbeweging

'Brexit verbijstert Europa', kopte de Volkskrant vlak nadat de uitslag van het Britse referendum bekend werd.

Verbijsterd? Verbaasd? Geschokt?

Wie weleens in de trein of op straat met mensen over de EU spreekt, kan van alles zijn, maar niet verbaasd of verbijsterd.

De zoveelste middelvinger naar de arrogantie van de macht was voorspelbaar. Een middelvinger naar een babbelende klasse die perverse bezuinigingen verpakte als vooruitgangdenken, het opbouwen van een sterke gemeenschap als 'spruitjeslucht' en democratie alleen als het hoogste goed zolang het uitkwam. Een noodrem in een trein die doordendert, met een machinist die alle kritiek over de koers wegwuift als 'dom' en 'nationalistisch'. Ja, het is een onmiskenbare oproep tot het resetten van de Europese samenwerking en het fundamenteel veranderen van de Europese Unie. Ja, technocraten en anti-democraten als Schulz en Juncker worden beschouwd als de symbolen van alles wat er mis is in de structuur van de Europese Unie, maar nee, die middelvinger ging natuurlijk niet alleen over de Europese Unie.

Hij was natuurlijk ook een reactie op mannen als Cameron en Rutte. En juist daar wringt die schoen voor iedereen die euforisch doet over Brexit. Alleen een middelvinger tegen de Europese Unie zal de ravage van Rutte niet stoppen, laat staan ónze samenleving opbouwen. Het is ónze politieke plicht om de middelvinger tegen de arrogantie van de macht om te zetten in een wijsvinger, een duim en indien nodig een gebalde vuist voor hoe de samenleving eruit moet zien. Het is de dure plicht om een volksbeweging te vormen. Eentje die verenigt. Voor ons onderwijs, onze buurt en ons werk. Voor een Nationaal ZorgFonds. Met Ja-mensen en Nee-stemmers. Van jong tot oud. Van huisartsen tot buschauffeurs. Een volksbeweging die genoeg hoop geeft om voor in actie te komen. En als ze woedend is, als ze schopt, dan schopt ze naar boven. Naar de echte macht. Niet met het doel om te schoppen, maar om ónze samenleving op te bouwen.

Ron Meyer
voorzitter SP

HANY ABU-ASSAD

**‘DOORLEVEN IS DE
GROOTSTE VORM VAN VERZET’**

De film *The Idol* vertelt het onwaarschijnlijke verhaal van Mohammad Assaf. Een gewone Palestijnse jongen uit Gaza, die vele moeilijkheden trotseerde om mee te kunnen doen aan de Arabische versie van *Idols*. En hij won! Regisseur Hany Abu-Assad: 'Zijn verhaal is ontroerend en hoopvol, maar succes heeft ook een nachtmerrie-kant.'

Zijn eigen levensloop klinkt al even fabelachtig als die van Mohammad Assaf, de hoofdpersoon in zijn nieuwste film *The Idol*. Hany Abu-Assad (1961) is geboren in Nazareth en kwam in 1980 naar Nederland, om vliegtuigbouwkunde te studeren. Een studierichting die in Israël verboden is voor Palestijnen. Hij zou hier zo'n vijftienvintig jaar blijven. Na de nodige carrièrewendingen ging hij zich toeleggen op het maken van films en documentaires. Met groot succes. Zijn films *Paradise Now* en *Omar* spelen zich af in Palestina en leverden hem twee Oscarnominaties op en de prestigieuze onderscheiding van het festival *Un Certain Regard* in Cannes. Maar ook met minder succes. Zo trok de beoogde kaskraker *Het Veertiende Kippetje*, naar een scenario van Arnon Grunberg, beduidend minder mensen naar de bioscoop dan verwacht. Ook zijn avontuur in de commerciële Amerikaanse filmindustrie (na het succes van *Paradise Now* werd hij met alle egards naar Hollywood gehaald door Warner Brothers) werd geen hit. Hij maakte een B-film met Mickey Rourke, die meestal te dronken bleek om zijn teksten te kunnen onthouden. Hoewel hij inmiddels weer terugverhuisd is naar Nazareth, verblijft hij als de *Tribune* hem belt weer even in Hollywood. Na de goede ontvangst van *The Idol*, opnieuw een geëngageerde film die zich afspeelt in Palestina, is de interesse in regisseur Hany Abu-Assad er weer opgeblazen en hij is in onderhandeling over een nieuwe film. Een interview in het Nederlands vindt hij geen probleem ('graag zelfs') en de *Tribune* behoeft geen introductie: 'Ik was ooit lid van de SP.' Hij spreekt vriendelijk en vastbera-

den. Het is verleidelijk om in te zoomen op de vele praktische problemen waar een filmmaker in Palestina tegenaan loopt. Maar daar is hij onderhand wel over uitgepraat. 'Een film maken is altijd moeilijk, het is bijna een wonder als het lukt. In Palestina heb je natuurlijk te maken met extra moeilijkheden. De bezetting en de armoede: mensen heb-

ben andere prioriteiten dan een film maken. We maakten een film op een plek waar kort tevoren heel veel mensen zijn doodgegaan. Gaza is echt één grote ruïne. Dat doet iets met je.'

› **Heb je veel tegenwerking ondervonden?**

'Ja, natuurlijk. Maandenlang moesten we proberen om toestemming te krijgen om de kinderen die in de film spelen uit Gaza te halen, bijvoorbeeld. Maar daar gaat het eigenlijk niet om. We wilden een film maken die hoopgevend is, geen klaagzang. Ik kan wel een kant-en-klaar verhaal vertellen over de bezetting, hoe erg het is en dat het op moet houden, maar dat weet iedereen onderhand wel. De vraag is: wat ga je onder-tussen doen, tot de bezetting is opgeheven? Dat is het mooie aan Mohammad Assaf en de andere karakters in de film. Ze weigeren om zichzelf als slachtoffers te beschouwen. 'Oké, de situatie is moeilijk. Maar we hebben ook ons leven en we gaan gewoon dóór!'

zelfmoordactie, *The Idol* gaat niet over zo'n politiek beladen onderwerp. Na *Paradise Now* heb ik een trauma opgelopen. Vijf jaar lang durfde ik de plaatsen waar we die film hebben opgenomen niet meer te bezoeken. Ik was bang dat de angst voor het geweld terug zou komen. Maar daar moet je doorheen. Een trauma is een niet helemaal reële angst voor herinneringen waar je mee om moet leren gaan. Ik ben er vanaf gekomen door *Omar* te maken.'

› **Omar gaat over de voortdurende angst voor geweld en verraad. *Paradise Now* over de worsteling tussen de keuze om door te leven of met een bomgordel om de bus in te stappen. Is dat ook jouw eigen worsteling?**

'Nee, mijn worsteling is allang bestreden. Er zijn heel veel dingen die mij kwaad maken. Niet alleen in Palestina, maar in de hele wereld, ook in Nederland. Er is zoveel onrecht. Dan kun je wegstappen, het ontken-

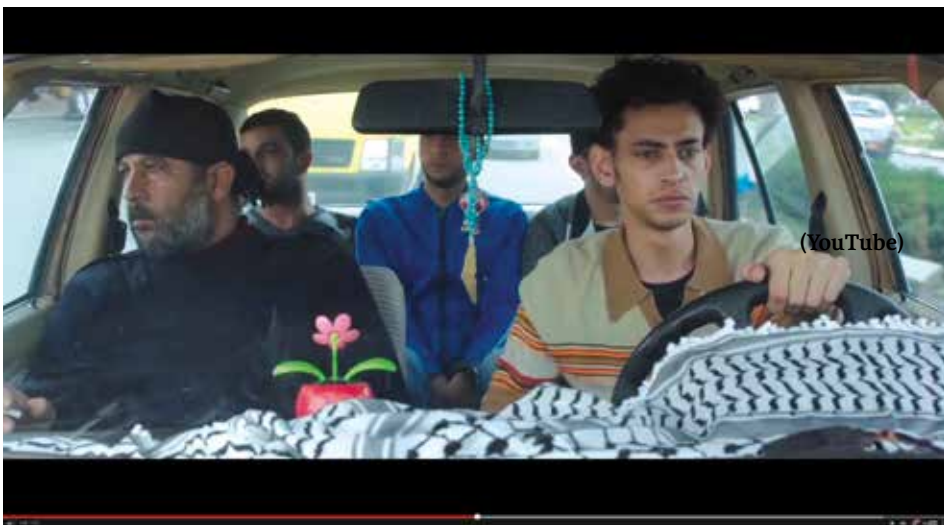
'Kwaadheid is mijn brandstof'

Deze film gaat ook over doorzettingsvermogen: je gaat gewoon door met het leven en je probeert te dromen, een lachje te creëren, een traan te laten, iets te winnen. Dat is het grootste verzet: doorgaan met je leven.'

› **Toch heb je na *Paradise Now*, in 2006, eens gezegd dat je niet in Gaza zou hebben gefilmd, als je van tevoren had geweten met hoeveel tegenwerking en geweld je geconfronteerd werd.**

'Ja, maar *Paradise Now* is opgenomen in een oorlogssituatie, tijdens de invasie van het leger in de steden. Een andere situatie en een ander verhaal. *Paradise Now* gaat over een

nen. Maar bij mij wekt het kwaadheid. Wat ga je daarmee doen? Je kunt zelf ook kwade dingen gaan doen, óf je kunt je kwaadheid gebruiken als brandstof om iets goeds te doen. Voor mij is dat kunst, en het gesprek aangaan, van gedachten wisselen met anderen. Weet je, brandstof is iets gevaarlijks. Maar als je er goed mee omgaat, kan van brandstof elektriciteit komen. Dan kan er iets goeds van komen: leven. Dus ik ga met mijn kwaadheid niet die bus instappen; ik ga mijn kwaadheid niet vertalen naar ander kwaad, want dan blijf je in een soort cirkel. Ik probeer mijn kwaadheid om te zetten in iets goeds.'

Beelden uit de film *The Idols*.

YouTube.nl

› **Dat is ook de boodschap van *The Idol*?**

‘Jazeker. Dat is de fascinatie van kunst. Kunst kan lelijkheid tot schoonheid maken. Ongelooflijk eigenlijk: alle goede kunst bestaat uit verhalen die op zich lelijk zijn. Kijk naar Shakespeare. *Macbeth* is zó een lelijk verhaal. Maar hoe het in elkaar is gezet, dat is schoonheid. Eigenlijk ongelooflijk, hoe kunst de lelijkheid tot schoonheid kan dwingen.’

› **Hoe kwam je het verhaal eigenlijk op het spoor, keek je zelf naar *Arab Idol*?**

‘Nee, zeker niet. Ik vind zulke programma’s eigenlijk een beetje verwerpelijk. Ze maken gebruik van de ambitie en de onwetendheid van jonge artiesten. Die maken ze in één klap voor vijftien minuten beroemd, terwijl zulke jonge mensen natuurlijk niet goed om kunnen gaan met zo’n sprong. Meestal maken ze gewoon een hele lelijke val. Maar, zo komen we weer terug bij de kunst: zelfs in het lelijkste verhaal schuilt een goede kant. Het verhaal van Mohamed, een Palestijnse

jongen die alle moeilijkheden overwon en zoveel mensen aan de buis kluisterde en hoop gaf, belichaamt de mooie kant van iets verwerpelijks. Mijn zusje vertelde mij erover en ik vond het meteen een ontroerend en inspirerend verhaal.’

› **De film wordt gedragen door het fantastische spel van de kinderen. Hoe heb je ze gevonden?**

‘Via Skype! Ik mocht niet naar Gaza om te casten. Dus ik moest iemand inhuren die daar woont, om de oproep overal te verspreiden. Hij heeft mensen op tape gezet en op basis daarvan heb ik jongens en meisjes getest via Skype. Dat is heel riskant, het is een gok. Pas twee dagen voor de opnames kon ik de kinderen in het echt zien spelen. Het had heel erg fout kunnen gaan. Maar godzijdank is het goed gegaan, boven verwachting. Het leven is een balans: ook de moeilijkheden waar je soms tegenaan loopt, brengen iets goeds. Ik ben al bijna twintig jaar regisseur, heb met

heel veel acteurs gewerkt. Acteren is manipulatie. Sommige acteurs kunnen heel goed hun emoties manipuleren: ze overtuigen zichzelf ervan dat ze echt in die situatie zitten en dan komen er emoties op die bijna echt zijn. Maar deze kinderen waren niet bijna echt, ze waren echt. Zij waren zo dapper, ze durfden zich emotioneel zo bloot te stellen, dat heb ik nog niet eerder meegemaakt. Omdat ze kind zijn, denk ik, maar ook omdat ze uit Gaza komen. Zij hebben twee oorlogen meegemaakt, maandenlang onder die angst geleefd. Ik denk dat ze daar heel dapper van zijn geworden. Ze hebben de moed gekregen om nú te gaan leven. Zo heeft zelfs zoiets lelijks als de oorlog nog ergens een mooie kant.’

› **Ook de *Idols*-winnaar zelf was bij deze film betrokken. Hoe is het hem eigenlijk vergaan, na zijn sprong naar de 15-minuten-roem?**

‘Hij is geen uitzondering, ook hij maakte een val. Het is niet makkelijk om ineens een idool te worden. Dan moet je de hele tijd aan een bepaald image voldoen. Iedereen wil iets van je. Mensen willen dat je ze omhelst en hun dromen gaat verwezenlijken. Nou, geloof me, dat is niet makkelijk. Succes heeft een goede kant, maar ook een nachtmerriekant. Je krijgt er een kick van, maar ook een angst die je nog niet eerder voelde. De angst om het succes te verliezen. Mohammad Assaf heeft vaak tegen mij gezegd dat hij hoopte dat hij gewoon terug kon gaan in de tijd, terug naar de tijd dat hij niemand was. Maar het is niet alleen maar somber. Zijn verhaal is heel uitzonderlijk en zijn karakter is erg bijzonder. Hij doet heel goede dingen. Zijn stem is geweldig en daar weet hij heel veel mensen blij mee te maken. Dat is zijn trots: dat hij nog steeds kan zingen en daar mensen blij mee maakt.’

› **Is dat herkenbaar voor je, die nachtmerrie?**

› ‘Ja, natuurlijk. Ik heb ook tijden gekend waarin ik alleen maar dingen maakte om succes te oogsten. Het sociaal-politieke systeem waarin we leven, in Europa en in de wereld, legt een link tussen geluk en succes. Terwijl dat eigenlijk niets met elkaar te maken heeft. Je probeert dus steeds een balans te vinden tussen die twee, die eigenlijk niet te vinden is. Anderen verwachten het ook van je, dat je steeds opnieuw succes behaalt. Je raakt verslaafd aan de kick van het succes en dat is niet goed, want je wordt er ook onrustiger van. Ik ben me ervan bewust dat ik vroeger een rust in me had, die ik ben kwijtgeraakt en nu probeer terug te vinden.’

Maar ik ben volwassen en dan moet je reëel zijn. Succes is gewoon een fata morgana. Iedereen wil het en ik ook, maar je hoeft niet in zelfmedelijden te baden als het uitblijft. Je moet er doorheen. Je moet genieten van wat je doet, dat is veel belangrijker dan het resultaat. Dat vind ik echt een troost. Tijdens het maken van dingen geniet ik er zó van, dat het eigenlijk niet meer uitmaakt of het een succesvol product wordt of niet. Het is ook belangrijk dat je verwacht dat het eindelijk zal tegenvallen en dat je dus gewoon valt. Ook van de val moet je genieten, dat kan zelfs veel leuker zijn dan het opklimmen van de ladder.'

› **Ja, achteraf. Of ook tijdens?**

'Nee, juist tijdens. Dat je weet van: nu ben ik aan het vallen, ik kan nu ook beslissen om daarvan te genieten.'

› **Je bent een echte wereldburger, speelt dat ook een rol in hoe je tegen het leven aankijkt?**

'Terugkijkend denk ik dat ik wel geluk heb gehad. Ik heb op heel verschillende plekken gewoond en gewerkt. Dat heeft natuurlijk een nadeel: het is vermoeiend en het brengt je veel onrust. Maar het heeft me ook een bepaalde wijsheid gegeven. En die wijsheid brengt ook weer rust en genot met zich mee. Dus als ik naar de balans tussen rust en onrust kijk, ben ik wel een gelukkig mens.'

› **Toen je als jonge student naar Nederland kwam, waren er vast maar weinig mensen op de hoogte van de situatie in Israël en Palestina. Was dat frustrerend?**

'Wat dat betreft is er weinig veranderd, hoor. Uit de media krijg je geen echt beeld van wat er gaande is. Maar dat hoeft ook niet. Nederland is zo'n ver land, je hoeft niet te weten wat er precies allemaal gebeurt in het Midden-Oosten. Maar je moet wel weten hoe je zelf in het leven staat. Hoe kunnen wij als Nederlanders ons systeem rechtvaardiger maken, zodat we voor de meeste mensen een aangenaam leven kunnen creëren? Wat is daarbij onze eigen verantwoordelijkheid naar de mensen om ons heen en naar de mensen in Europa en in de rest van de wereld?

Het is niet altijd leuk om in een land te leven waar de mensen niet veel weten over jouw situatie. Maar het is ook niet rampzalig. Eigenlijk vond ik het meestal ook wel vermakelijk. Veel Nederlanders denken dat ze heel veel weten van de wereld, maar verdiepen zich niet in wat er eigenlijk gebeurt. Dan denken ze alles beter te weten, maar ze verdwalen in hun eigen oppervlakkige informatie. Dat is best grappig. Maar het

geeft ook niet. Ik heb altijd gedacht: hoe zou ik zijn, als ik ergens was geboren en getogen en er altijd gebleven? De enige informatie die ik zou krijgen, was misschien via kranten, televisie en boeken. Maar werkelijke ervaring met de buitenwereld heb je dan niet, toch? Dan heb je een goed leven: de melk is lekker en de kaas is heerlijk. Natuurlijk zou ik dan ook gaan denken dat ik alles weet. Dat is niet iets waar ik kwaad van kan worden. Ik probeer gewoon te kijken hoe het zou zijn als ik iemand anders was. Zo'n houding maakt het leven veel makkelijker: dan begrijp je anderen en ook jezelf beter. Je kunt dan beter met de frustraties omgaan.'

› **Dat valt ook op in je films. Je toont mensen in al hun 'volheid': niet zwart-wit maar met al hun kracht, zwaktes en twijfel.**

'Mijn films zijn de uitkomst van mijn ervaringen. Ik heb natuurlijk lang in Nederland en in Europa gewoond en ben beïnvloed door filmers als George Sluizer en Alex van Warmerdam. Evenals door schrijvers als Gerard Reve en kunstenaars als Wim T.

Schippers. Mensen die tegenwicht bieden aan de Walt Disney-boodschap, waarin de wereld verdeeld is in goed en slecht.

Ik zal het leven nooit als zwart-wit gaan zien. Ik denk dat we allemaal goed willen zijn – maar uiteindelijk doen we alleen maar slecht. Er zijn altijd uitzonderingen natuurlijk, maar ik denk dat de meeste mensen oprecht denken dat ze aan de goede kant staan.

Het verhaal van Mohammad Assaf fascineert me, omdat het een echt verhaal is over een mens van vlees en bloed. Tegelijkertijd is het een hoopgevend verhaal. In het Midden-Oosten leven we nu in heel donkere, moeilijke tijden. Dan vraag je jezelf als kunstenaar af wat je eigen rol daarin is. In goede tijden zijn kunstenaars meestal geneigd om de mensen aan de donkere kanten van het bestaan te herinneren. Maar in het Midden-Oosten word je daar elke seconde al aan herinnerd. Dus ik wilde een verhaal neerzetten dat mensen de moed kan geven om door te gaan, zich niet uit het veld te laten slaan.'

tekst Daniël de Jongh

The Idol is deze zomer in Nederlandse bioscopen te zien.

BREXIT

HET WARE GEZICHT VAN DE EU

Wat velen in de Brusselse burelen niet voor mogelijk hadden gehouden, is toch gebeurd: de Britten stemden tegen het EU-lidmaatschap. Het systeem moet grondig op de schop, dat blijkt alleen al uit de hautaine reacties. Nu de stofwolken rondom het Brexit-referendum zijn opgetrokken, toont 'Brussel' zijn ware gezicht.

OP 23 JUNI STEMDEN de Britten over de vraag of ze lid van de Europese Unie wilden blijven. De stemming in Brussel was die dag nog opperbest: de financiële markten voorspelden dat het allemaal wel goed zou komen en dat de Britten voor 'Bremain' zouden stemmen en dus netjes binnen de EU zouden blijven. En in 'Brussel' is de markt nog steeds de toets der dingen. Op 24 juni was de schok dan ook groot: dat kon toch niet waar zijn? Een meerderheid van de Britse stemmers was tegen het EU-lidmaatschap. 'Brussel' schudde op zijn grondvesten en de maskers vielen snel af.

Vlak bij de Europese instellingen is een hotel waarvan het bargedeelte tijdens elk EK of WK wordt afgehuurd door lobbyisten en waar iedereen die er bij de Brusselse instellingen toe doet, de matches kan bekijken. Op 27 juni speelde Engeland tegen IJsland. De in het hotel verzamelde Eurofielen konden hun geluk niet op: de Engelsen zelfs door dat kleine IJsland verslagen! Heerlijk, toch? Van dat verkrumelde Koninkrijk zou buiten de EU niets meer overblijven en deze match was daar nog maar een voorproefje van.

'Meedoen of wegwezen!'

Op 28 juni kwam het Europees Parlement in spoedzitting bijeen. Op hoge toon eisten de sociaal- en christendemocraten en de liberalen het onmiddellijke vertrek van het VK uit de EU. Dat had het Britse volk immers gewild en dan moesten ze maar meteen de daad bij het woord voegen ook. De voorzitter van de Europese Commissie zei letterlijk tegen Britse Europarlementariërs: 'Wat doet u hier nog? Wegwezen!'

De Europese instellingen kunnen heel aardig tegen je zijn. Als je meewerkt aan meer Europese regeltjes, als je voorstander bent van een federaal Europa en – vooral – als je oog hebt voor de belangen van de multinationals, dan is 'Brussel' een feest. Als je de snode plannetjes van Juncker of van het establishment in het Europees Parlement doorhebt en zegt dat je geen zin hebt in steeds meer macht voor Brussel, dan kunnen diezelfde Europese instellingen echter ook heel akelig worden. Dat is wat de Britten hebben ervaren na hun referendum: doe mee of anders wegwezen! De Grieken gingen hen al voor: toen de leider van onze zusterpartij Syriza een referendum durfde houden over de verderfelijke plannen van de Trojka van de Europese Commissie, ECB en IMF werden de messen geslepen. Die messen werden nog scherper, toen de overgrote meerderheid van de Grieken de plannen van de Trojka verwierp. De Duitse minister van

Financiën Schäuble zei ook toen: of jullie voeren alles precies uit zoals voorgeschreven, of het is wegwezen, een Grexit.

Al 25 jaar is 'Brussel' de speelbal van de multinationals. Juist omdat de Europese besluitvorming zo ingewikkeld is, staat ze heel ver af van gewone mensen. Dat geeft de multinationals vrij spel. Geen wonder dat er tienduizenden lobbyisten actief zijn, voor het overgrote deel in dienst van de multinationals. Zij kennen de weg in Brussel en zij weten alle Europese instellingen naar hun hand te zetten. Met etentjes, met borrels en zelfs met artiesten als Gers Pardoel, die de Nederlandse Europarlementariërs vroeg een verklaring te tekenen voor uitbreiding van het auteursrecht. Zelfs het NOS Journaal trapte erin en zond het laatste uit als 'nieuwsitem'.

Gekaapt door multinationals

De Europese instellingen zijn door en door verrot. Er zitten Eurocommissarissen die samen met hun duizenden ambtenaren maar één doel hebben: meer macht voor 'Brussel'. Er zitten Europarlementariërs die genieten van hun privileges en aan de leiband lopen van de lobbyisten. Daarom proberen ze allemaal de uitslagen van de referenda, zoals die over de Europese Grondwet in 2005, en over het Verdrag met Oekraïne en over het Britse EU-lidmaatschap nu, te negeren. Als dat niet lukt, gaan ze tekeer tegen de 'populisten'. Maar onder ogen zien dat de burgers in Europa genoeg hebben van het verrotte systeem dat de EU is geworden, dat kunnen

of willen ze niet.

Als SP zijn we vóór Europese samenwerking. Juist daarom zijn we zo kwaad over het feit dat de EU gekaapt is door de 'Roundtable of Industrialists', de multinationals. Als we één ding kunnen leren van de uitslag van het Brexit-referendum, is het wel dat de EU grondig op de schop moet.

Concreet hebben we vier eisen: de Commissie in haar huidige vorm moet worden afgeschaft, het economisch bestuur en het begrotingsfetisjisme kan de prullenbak in, we stellen grenzen aan de regels van de interne markt als de situatie daarom vraagt, en over verdere uitbreiding van bevoegdheden moet de Nederlandse burger zich vanaf nu steeds per referendum kunnen uitspreken.

De EU moet losser worden. Niet iedereen hoeft overal aan mee te doen en nationale parlementen moeten weer het laatste woord krijgen over de nationale begroting en over de inrichting van publieke voorzieningen. Dat is wat de burgers in Europa willen en dat is waar de SP als enige politieke partij in Nederland ook richting Tweede Kamerverkiezingen voor staat. Laten de Nederlandse kiezers volgend jaar maart maar kiezen: het establishment van PvdA, CDA, VVD of D66, de klets-klatswegzetpolitiek van de PVV, of de realistische plannen van de SP waar gewone mensen weer zeggenschap krijgen over hun eigen leefomgeving. Die keuze kan niet moeilijk zijn. ●

tekst Dennis de Jong

foto Nynke Vissia • illustratie Arend van Dam©

ARMOEDE EN ONGELIJKHEID

NEDERLAND ZAKT WEG

Van sommigen mag je het woord niet eens noemen. Maar voor steeds meer mensen is het de bittere realiteit en een groeiende groep dreigt erin terecht te komen. Armoede. Wat is het precies en hoe schrijnend is het in Nederland? En: waarom blijft ons land achter als het gaat om loonontwikkeling en koopkracht?

'IK MAAK BEZWAAR tegen de term armoede', zei premier Rutte een tijd geleden in de Kamer. Waarmee hij suggereerde dat armoede in ons land niet voorkomt. 'Er sterven mensen van armoede in Nederland', zei straatadvocaat René Slotboom vorige maand in de Tribune. Hoe haaks kunnen stellingen tegenover elkaar staan? Kun je doodgaan aan iets wat niet bestaat? En trouwens: als je er níét aan dood kunt gaan, is het dan wél acceptabel?

Zo diametraal als genoemde stellingen op elkaar staan, zo breed lopen ook de definities van armoede uiteen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) hanteert de norm van 1020 euro per maand bruto voor een alleenstaande, respectievelijk 1920 euro voor een gezin met twee kinderen. Kom je onder die grens dan bestaat 'het risico op armoede', aldus het CBS. Hetgeen de indruk wekt dat er niets aan de hand is als je boven die grens zit. Het Sociaal Cultureel Planbureau (CPB) echter betreft naast de inkomenstoets ook de sociale uitsluiting in zijn analyses. Weer anderen trekken het nog breder en halen het aanwezig zijn van problematische schulden in een huishouden erbij om een goede inschatting van armoede te maken.

Maar maakt het eigenlijk uit hoe breed of smal je de kaders voor armoede definieert, als je in een land woont waar al jaren ruim 700.000 huishoudens onder de lage-inkomensgrens vallen? Een land waar bijna

800.000 mensen financiële problemen hebben, en voor minstens zovelen het risico op problematische schulden dreigt. Een land waarin ruim 400.000 minderjarige kinderen opgroeien in een 'huishouden met een laag inkomen' (CBS). Een land dat onlangs uit de top tien duikelde van naties met de beste kinderrechtensituatie; volgens de internationale kinderrechtenorganisatie KidsRight vooral te wijten aan budgetproblemen op gezinsniveau en bezuinigin-

met name de export. Onlangs voorzag het Centraal Planbureau (CPB) een groei van 1,8 procent voor dit jaar; belangrijke aanjager van dat resultaat is het stijgende exportvolume dat dit jaar naar verwachting een plus van 3,6 procent gaat laten zien. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut zet daar iets tegenover: 'De structurele werkloosheid en de armoede groeien. Het aantal mensen in de bijstand ook. Dus ja, wie profiteert er dan van die economische groei?'

'De structurele werkloosheid en de armoede groeien'

gen op landelijk niveau. Een land met een stad als Rotterdam, waar een op de vier (!) kinderen opgroeit in een gezin met een laag inkomen. En een land waarin tandartsen onomwonden zeggen dat ze 'tegenwoordig aan iemands gebit kunnen zien wat zijn inkomen is'. Geen armoede in Nederland?

Loonmatiging

Opmerkelijk hoe goed ons land tegelijkertijd scoort als het gaat om economische groei en

In ieder geval groeit het aantal miljonairs in Nederland. In 2010 waren dat er 94.000, die gemiddeld 2,9 miljoen euro bezaten; in 2014 bedroeg het aantal miljonairs al 108.000, die gemiddeld 3,2 miljoen hadden.

Dat maakt benieuwd naar een andere factor: de economische ongelijkheid, oftewel de mate waarin de welvaart verdeeld is in een land. De studie *Hoe ongelijk is Nederland – Een verkenning van de ontwikkeling en gevolgen van economische ongelijkheid* van

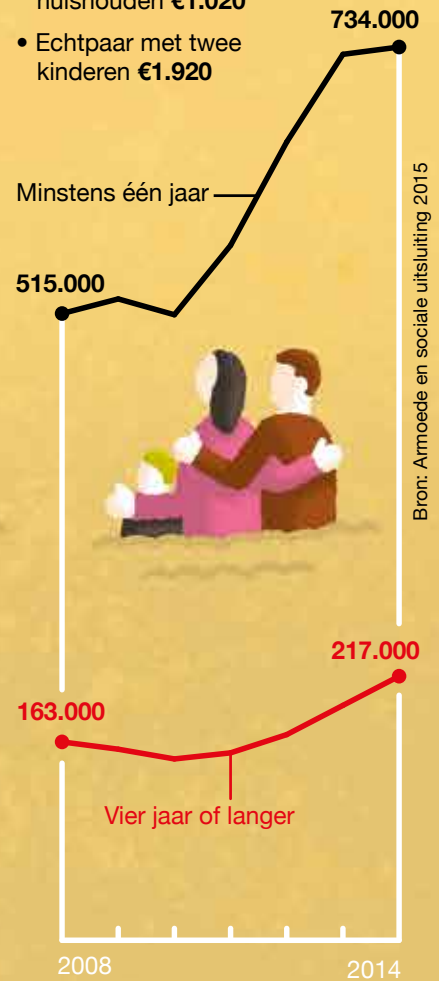
FINANCIEEL DRIJFZAND

In Nederland stijgen de vaste lasten dusdanig, dat voor een groeiende groep huishoudens voor veel andere zaken geen geld meer overblijft. Tegelijkertijd stijgt het aantal huishoudens onder de lage inkomensgrens snel.

HUISHOUDENS ONDER DE LAGE INKOMENSGRENS

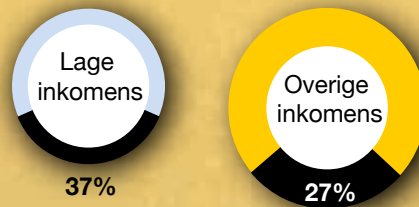
Lage-inkomensgrens per maand in 2014:

- Eenpersoons huishouden **€1.020**
- Echtbaar met twee kinderen **€1.920**

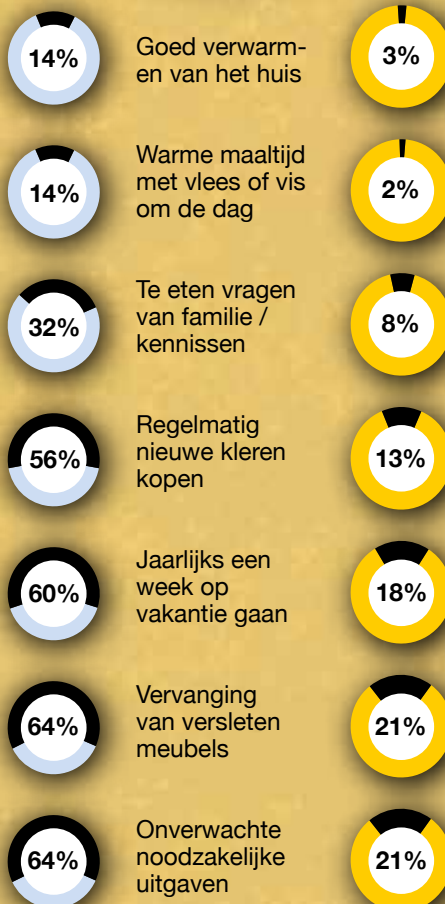

VASTE LASTEN RIJZEN DE PAN UIT

Deel inkomen huishoudens uitgegeven aan huisvesting, water en energie in 2013

Hierdoor blijft er onvoldoende geld over voor

Bron: Armoedesignalement 2014

de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) uit 2014 laat zien dat de inkomensongelijkheid in Nederland tussen 1975 en 1985 'uitzonderlijk laag' was, daarna groeide en vervolgens stabiliseerde. Kijk je echter naar het verschil tussen de rijkste en de armste tien procent van de bevolking, aldus de WRR, dan is die kloof sinds 1985 wel degelijk gegroeid. Neem je de vermogens van mensen onder de loep, dan is het verschil nog groter: in 2014 bezat de rijkste tien procent van de bevolking maar liefst 61 procent van het totale vermogen in Nederland. De onderste 60 procent bezat volgens genoemde studie daarentegen afgerond slechts 1 procent. Het laat zich raden wat dat voor de koopkracht betekent.

superrijken en multinationals. Maar hoe presteert Nederland op het gebied van de zogenaamde predistributie?

1982 is wat dat betreft een belangrijk moment. In dat jaar sloot de regering samen met werkgevers en vakbonden het zogeheten Akkoord van Wassenaar, met een destijds nieuw fenomeen: loonmatiging. Het zou nodig zijn om de in het slop geraakte economie aan te zwengelen. De theorieën lopen uiteen over de vraag in hoeverre loonmatiging bijdroeg aan het herstel dat volgde, maar opvallend is wel dat in 1999 – nota bene tijdens economische hoogconjunctuur! – opnieuw loonmatiging in beeld kwam. Toenmalig premier Kok (PvdA) zag toen

beschikking gekregen. Of, als je het zo wilt zien, houden ze steeds minder over. Lonen die achterblijven bij de prijsontwikkeling, vermogen dat niet of nauwelijks voorhanden is en stijgende kosten over de hele linie zorgen ervoor dat steeds meer mensen in de problemen komen. En er niet meer uitkomen en steeds verder wegzakken. Ondertussen komen de bezuinigingen hard aan. Sociale voorzieningen verschromelen en de rechtsongelijkheid groeit door. De verlaging van de uitkeringen, de kostendelersnorm, het AOW-gat, dalende pensioenen, het hoge eigen risico, de steeds hogere huren, afschaffing van alleenstaande-ouderenkorting en categoriale bijstand laten zich voelen.

En dus glijden mensen weg. Zakken af in armoede. Of – en dat is een schrikbarende groeiende trend in ons land – zakken weg uit de middeninkomens naar de lage-inkomensgroep, waar armoede op z'n minst op de loer ligt. Die groep staat voor hen die vaak in de volksmond 'zij van wie je het niet verwacht' genoemd worden. Omdat zij toch al zo lang een goede baan hadden, vaak tweeverdieners waren, etcetera. Maar een ontslag of een echtscheiding en het leven kan er heel snel compleet anders uitzien. Het koophuis kan dan ineens als een molensteen om iemands nek hangen. Goedkoper gaan wonen of maar gaan huren? Probeer 't maar eens anno 2016, wetende wat er gaande is in de sociale huursector. Zo wordt armoede ineens ook voor hen van wie je het eerder wellicht nooit zou hebben verwacht een bedreiging. Een passage uit het Nibud-rapport *Overkoepelende blik op de omvang en preventie van schulden in Nederland* spreekt boekdelen: 'Begin 2000 waren het vooral de lagere inkomensgroepen die zich meldden voor schuldhulpverlening. Het ging dan met name om mensen met een bijstandsuitkering of werkenden met een zeer laag inkomen. Sinds 2008, het begin van de kredietcrisis, zien we een toename van personen met een modaal inkomen of hoger. In 2009 had vijftienvijftig procent van de aanvragers van schuldhulpverlening een bovenmodaal inkomen.'

Volgens de Monitor Betalingsachterstanden, opgesteld in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, kampte in 2008 27 procent van de huishoudens met een vorm van achterstallige betalingen. In 2014 was dat al 32 procent. Voor bijna een derde van de huishoudens dreigen dus

'We leven in een consumptiemaatschappij, waarin veel mensen zich spullen laten aansmeren'

Die lijkt in totaliteit de afgelopen 15 jaar vrij constant. Splits je de gegevens echter uit, dan blijkt volgens genoemde WRR-studie dat de hoogste inkomens er qua koopkracht tot aan 28 procent op vooruit zijn gegaan in de periode 1977-2011, terwijl er bij de laagste inkomens minus drie tot minus zeven procent onder de streep staat.

De WRR noemt twee mogelijkheden om economische ongelijkheid te verkleinen: zogenaamde redistributieve respectievelijk predistributieve instrumenten. Tot de eerste groep behoort bijvoorbeeld beleid dat zich richt op 'de noden van de werkenden aan de onderkant van de arbeidsmarkt' en belastinggerelateerde ingrepen. Predistributie richt zich op vermindering van loonverschillen op de arbeidsmarkt. Over de eerste groep weten we genoeg, gezien de steeds vergaande flexibilisering van de arbeidsmarkt of belastingontwijking door

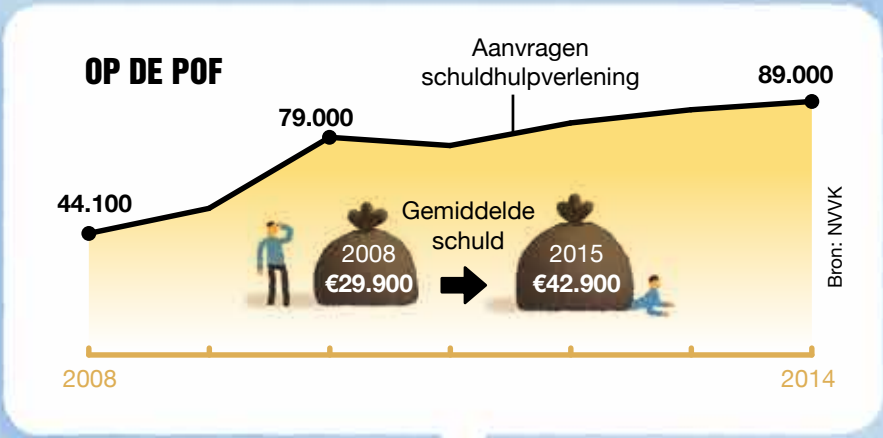
loonmatiging als remedie tegen 'oververhitting van de economie'. Bizar: loonmatiging is kennelijk altijd de oplossing, of het nou goed of slecht gaat met de economie. Qua loonontwikkeling blijft Nederland dan ook achter bij andere Europese landen. In 2013 publiceerde de Britse Labourpartij een veelzeggende lijst. Daarin stond de reële loonontwikkeling in Europese landen sinds 2010. De op inflatie gecorrigeerde lonen daalden in Nederland met 5,8 procent, meer nog dan in 'crisislanden' als Spanje en Italië. Niet raar dus dat ook de koopkracht achterbleef bij die in bijna alle andere Europese landen; een ontwikkeling die feitelijk in 1982 al begon.

Molensteen

Al met al ontstaat uit al die rapporten, studies, lijsten en cijfers het volgende beeld: met uitzondering van de toplaag hebben de mensen door de jaren heen steeds minder geld ter

OPLOPENDE SCHULDEN

Steeds meer mensen kampen met problematische schulden. De omvang van de schulden groeit eveneens.

112.000 huishoudens

Konden in 2015 met moeite hun hypotheek betalen, een stijging van 12.000 in een jaar!

163.000 huishoudens

Hebben problematische schulden en zijn bekend bij schuldhulpverlening

210.000 - 359.000 huishoudens

Hebben problematische schulden maar zijn niet bekend bij de schuldhulpverlening

719.000 - 961.000 huishoudens

Lopen risico op problematische schulden

Veel voorkomende probleemkredieten

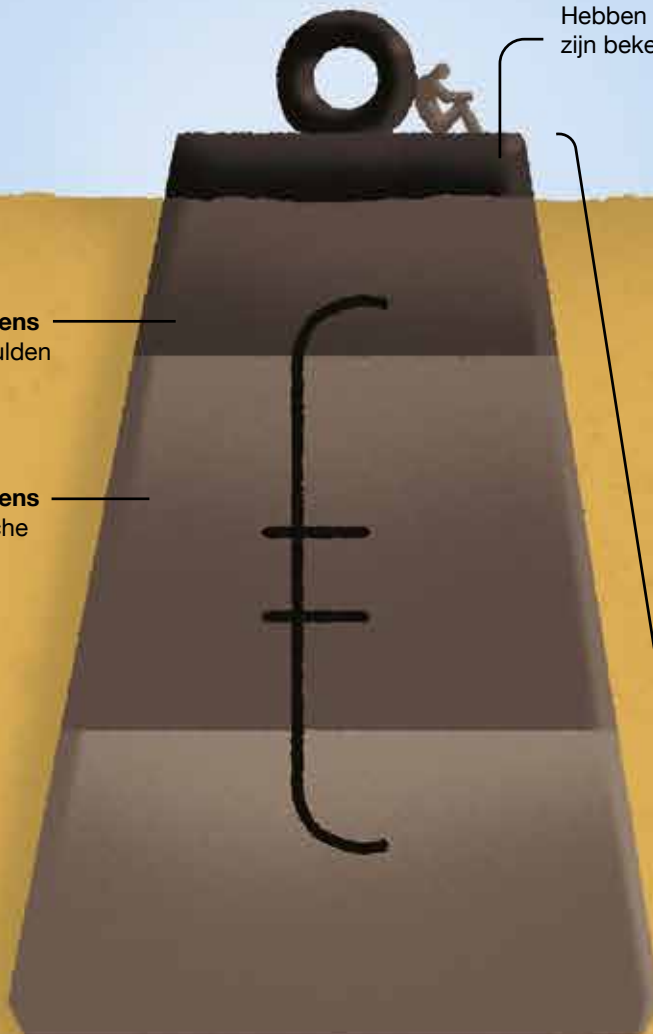
Persoonlijke leningen

Doorlopende kredieten

Creditcard-schulden

Sterkst toegenomen betalingsachterstanden

2,3 mln huishoudens
Eenderde van de Nederlandse huishoudens heeft een vorm van betalingsachterstand

Bron: Overkoepelende blik op de omvang en preventie van schulden in Nederland Tamara Madern, Nibud oktober 2014 en Monitor Betalingsachterstanden 2014

Huishoudens met veel achterstallige betalingen

Werklozen

Arbeids-ongeschikten

Alleenstaanden met kinderen

Niet-westerse allochtonen

‘Ook de middeninkomens, zzp’ers en jongeren komen inmiddels steeds vaker in de problemen’

problematische schulden. Daarbij zien we een toename van alle soorten achterstallige betalingen, maar vooral die bij ziektekostenverzekering (in 2011 5,4 procent en in 2014 al 8,7 procent) en bij terugbetalingen aan de belastingdienst (2011 5,6 procent, in 2014 9,1 procent) zijn sterker dan bij andere soorten. Daarnaast spelen persoonlijke kredieten en leningen, afbetaling van gekochte goederen of diensten, creditcardschulden en gewoon rood staan een rol.

Stress

Het zijn met name laatstgenoemde schulden die nogal eens leiden tot onbegrip in de samenleving. Hoe gemakkelijk laat menigeen zich niet eens ontvallen, dat ‘de nieuwste en grootste flatscreen-tv’s ’t eerst in de achterstandswijken staan? Hoeveel hebben niet ooit eens vanachter de glasgordijnen gemompeld: ‘Waar dóén ze het toch van?’ Met andere woorden: ‘ze’ hebben toch ook zelf schuld dat ze zo diep in de schulden zitten?

Sadet Karabulut: ‘Natuurlijk zijn er mensen die op de pof leven. En natuurlijk hebben zij ook een eigen verantwoordelijkheid. Maar als je het over schulden hebt, gaat het steeds meer om zogenaamde overlevingsschulden. Daarvan is sprake als het inkomen niet meer toereikend is om alle noodzakelijke uitgaven te betalen, zoals de zorgverzekering, de huur en gas, water en licht. En dit soort schulden zie je vooral bij mensen die langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen. Maar ook de middeninkomens, zzp’ers en jongeren komen inmiddels steeds vaker in de problemen. De inkomens dalen en tegelijkertijd worden de vangnetten versoberd. Samen met de stijging van de vaste lasten zorgt dat ervoor dat de mensen geen buffer meer hebben. Dat kun je een tijdje volhouden, maar het houdt een keer op.’

Karabulut vervolgt: ‘En over die flatscreen-tv’s: ik verzet me tegen de suggestie dat armoede een luxeprobleem zou zijn. Het is een maatschappelijk probleem! Toegegeven: we leven in een consumptiemaatschappij, waarin veel mensen zich spullen laten aansmeren. Dan kun jij zeggen: “Als je geen geld hebt, koop het dan gewoon niet.” Maar zo gemakkelijk is het voor veel mensen niet. Sommigen kunnen gewoon niet zomaar opboksen tegen de commercie. Voorbeeld. Stel je hebt een gezin met twee kinderen en een van die kinderen wil per se sportschoenen van een bepaald merk hebben. Dat kind wil graag erbij horen, meedoen met de rest. Voor een gezin dat al in de zogenaamde overlevingsmodus zit, kan dit een heel moeilijke kwestie worden. Als je zelf genoeg geld hebt, kun je je misschien niet voorstellen wat voor stress het in zo’n gezin kan opleveren. Ik hoor ook wel eens honende opmerkingen over jongeren met schulden, terwijl ze wel de nieuwste smartphones op zak hebben. Die moesten ze eerst eens leren om met geld om te gaan, zeggen sommigen dan. Klopt. Maar om met geld om te leren gaan, moet je wel eerst geld hebben – een fatsoenlijk inkomen dus. Natuurlijk: er zouden strengere normen moeten komen voor bijvoorbeeld telefoonabonnementen. De commercie, de banken, kredietverstrekkers en postorderbedrijven én zeker ook de overheid: allemaal hebben ze een verantwoordelijkheid. Maar waar het bij de mensen aan schort is het inkomen. Om dan te zeggen dat het hebben van schulden je eigen schuld is, vind ik veel te gemakkelijk. Eigen-schuld-dikke-bult is onderdeel van de neoliberale ideologie.’

En die ideologie lijkt te leiden tot een mechanisme waarin de diverse krachten elkaar op wonderlijke wijze versterken: enerzijds de groeiende ongelijkheid en meer schulden, en anderzijds een klein, steeds

foto David Rozing / Hollandse Hoogte ©

Affiches bij de Kredietbank Rotterdam: Eigen-schuld-dikke-bult?

“ Ik kon die vette sneakers toch niet laten staan? ”

SCHULDEN
HEB JE HET LEF OM
ZE OP TE LOSSEN?

Kredietbank Rotterdam helpt bij schuldproblemen
voor informatie bel gratis: 0800 - 1545

“ Ik heb van huis uit nooit leren sparen ”

VOLG EEN
**BUDGET-
TRAINING**
BIJ DE KREDIETBANK ROTTERDAM

Bel gratis 0800 - 1545 of kom langs bij de
Kredietbank, op de 2^e etage, Schiekade 830

Kredietbank Rotterdam helpt bij schuldproblemen

rijker groepje 'winnaars' en een snel groeiende groep 'verliezers'. Het is interessant om te zien hoe de commercie dat mechanisme uitbuit en op haar beurt ook weer versterkt. Immers: wie wil niet bij de winnaars horen of zich ten minste een winnaar voelen? Geen geld voor een Porsche? Geeft niet, want er zijn 'Porsche-design' zonnebrillen en externe harde schijven in Porsche-design.

Kun je je geen duur Duits automerk als Mercedes of Audi permitteren? Geen punt. Opel hanteert de slogan 'Opel maakt Duits rijden bereikbaar' en belooft dezelfde rij-beleving als genoemde topklasse-merken. De beleving, de uitstraling, het gevoel dat je erbij hebt; daar lijkt het om te gaan. De nieuwprijs van pakweg een Opel Astra? Toch nog zo'n 20.000 euro. Te duur? Kun je gaan lenen. En dan is de cirkel rond.

Spiraal

Zo zet de inkomensongelijkheid de wedloop om (vermeende) status in een steeds hogere versnelling. En dan hebben we het alleen nog over geld. De Britse wetenschap-

pers Wilkinson en Pickett betogen in hun boek *The Spirit Level*, dat ongelijkheid ook negatief uitwerkt op zaken als gezondheid, criminaliteit en onderwijsprestaties. Volgens Sadet Karabulut is het plaatje dan compleet. 'Parallel aan de groei van armoede en ongelijkheid verschrallen onze publieke en sociale voorzieningen, waardoor de tegenstellingen verscherpen en de maatschappelijke spanningen groeien. Het gevolg is een afnemend vertrouwen: in elkaar, in de democratie en uiteindelijk in de hele maatschappij.' Een neerwaartse spiraal van cynisme. Na de zomer zullen de nieuwste cijfers over de groei van de Nederlandse economie weer gepresenteerd en bejubeld worden. De kans is groot dat de exportcijfers weer glanzend zullen zijn. De vraag is dan gerechtvaardigd: komt dat ondanks of dankzij de groeiende armoede en ongelijkheid? ●

tekst Rob Janssen

Illustraties Marc Kolle

WAT ER MOET GEBEUREN

Armoede bestrijden en voorkomen is sinds jaar en dag *core business* van de SP. De urgentie wordt met de dag groter. Daarom werkt de SP-Kamerfractie aan een reeks voorstellen om het tij te keren. Een kleine greep daaruit.

- Het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen structureel verhogen; en de kostendelersnorm afschaffen.
- Betaalbare huren: de huren zouden jaarlijks niet meer mogen stijgen dan de inflatie. Stimuleer corporaties om betaalbare woningen voor mensen met een laag inkomen te bouwen en onderhouden.
- Schaf het eigen risico in de zorg af: eerlijker verdeling van de zorgrekening, introductie Nationaal ZorgFonds.
- Geef mensen in de bijstand meer mogelijkheden om hun inkomen te verhogen.
- Voorkom schulden. Bij het aangaan van leningen en aankopen op afbetaling moet eerst de kredietwaardigheid van de klant zorgvuldig worden getoetst. Telecomproviders moeten voldoen aan de Wet Financieel Toezicht.
- Herstel de mogelijkheid om groepen minima te ondersteunen via categoriale bijzondere bijstand.
- Bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen als een wasmachine of koelkast moet 'om niet' worden verstrekt, dus zonder terugbetalingsverplichting.
- Volg de aanbevelingen van de Kinderombudsman en stel het zogeheten Kindpakket verplicht voor alle gemeenten, dat voorziet in de absoluut noodzakelijke behoeften, aangevuld met zaken om mee te kunnen doen in de samenleving.

5 VRAGEN AAN RONALD VAN RAAK

> 'EEN REDELIJK ONBETEKENEND KAMERLID'

foto en bewerking Nynke Vissia

Hebben we als SP een spion in ons midden?! Volgens Gerrit Schotte, oud-premier van Curaçao, is Ronald van Raak er een. De Tribune onderwerpt hem voor de zekerheid maar aan een stevig kruisverhoor.

> Waar verdenkt Schotte je van?

'Als geheim agent van de AIVD zou ik een coup hebben gepleegd tegen de regering van Curaçao, om te voorkomen dat het eiland onafhankelijk zou worden. Maar in

de Tweede Kamer heb ik juist een voorstel ingediend om het eiland volledig autonoom te maken.'

> Dat voorstel was vast alleen voor de Bühne, Schotte heeft je ontmaskerd!

'Op basis van een "counterintelligence-rapport" dat mede gebaseerd zou zijn op mijn Twitter- en Facebook accounts? Terwijl ik die helemaal niet heb? Klinkt wel spannend, zo'n coup. Een beetje erg stoer zelfs. De AIVD zal er in ieder geval van

opkijken: Ronald van Raak als geheim agent. De geheime dienst kent mij in de Kamer als haar grootste criticus.'

Waarom blijf je jezelf Ronald noemen? In het rapport staat dat je Roland heet.

'Het rapport van Schotte is een curieus stuk, geschreven in slecht Engels. Maar wat mij het meeste pijn doet is dat deze man, die mij toch al vele jaren kent, nog steeds mijn naam niet goed schrijft.'

> Maak het maar belachelijk, zo'n rapport verschijnt vast niet voor niets.

'Schotte is onlangs veroordeeld tot drie jaar cel omdat hij zich liet omkopen. Dit onderzoek is vooral bedoeld voor zijn hoger beroep, denk ik. Het Antilliaans Dagblad herinnerde de lezers eraan dat premier Schotte, toen hij in 2012 de meerderheid in het parlement verloor, zelf een coup wilde plegen door het parlamentsgebouw te bezetten.'

> Aha, heb jij soms zijn coup ondermijnd met een coup?

'Onlangs kreeg ik een interne notitie van de regering-Schotte in handen waarin mijn kritiek destijds niet al te serieus werd genomen, omdat ik "een redelijk onbetekenend Kamerlid" zou zijn. Nou wil ik veel geloven, maar ik kan niet én een prutser zijn én een gevaar.'

Zelf oordelen over het bewijs tegen Van Raak? sp.nl/Z4b

> FATSOENLIJK PENSIOEN VOOR BRANDWEER

foto's archief SP

SP-Kamerlid Nine Kooiman steunt de strijd van de brandweer voor een fatsoenlijk pensioen: 'Deze mannen en vrouwen zetten zich dagelijks in voor de veiligheid van anderen. Dat maakt hun werk zowel fysiek als mentaal erg zwaar. Zij horen een

goed pensioen te krijgen, dus ik steun hun acties van harte.' De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) wil de pensioenleeftijd voor brandweerlieden verhogen van 55 naar 62 jaar. De werkgevers weigeren in gesprek te gaan met de brandweerlieden.

Daarom rukt de brandweer nu alleen uit bij levensbedreigende situaties. De SP ging op bezoek bij meerdere brandweerposten om de actievoerende mannen en vrouwen te steunen in hun strijd voor een goed pensioen.

> VERNIETIGEND ONDERZOEK VERHUURDERHEFFING

De verhuurderheffing is funest voor de sociale huursector. Dat blijkt uit een onderzoek dat is uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van de Woonbond, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Aedes.

Meer huurtoeslag nodig

Woningcorporaties hebben de verhuurderheffing, die inmiddels is opgelopen tot 1,7 miljard euro, opgevangen door het verhogen van de huren en door te bezuinigen op investeringen. De afgelopen jaren zijn er veel minder betaalbare huizen gebouwd of opgeknapt en zijn de huurprijzen

extra hard gestegen. Door de hogere huurprijzen is er ook meer huurtoeslag nodig.

Onerlijke belasting

De SP heeft zich van meet af aan verzet tegen de verhuurderheffing. SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir: 'Het is nu voor iedereen duidelijk: de huidige en de toekomstige huurders betalen een hoge prijs voor de verhuurderheffing. De huidige in de portemonnee, de toekomstige ook nog door de lange wachtlijsten. Deze oneerlijke belasting moet zo snel mogelijk van tafel.'

> GEEN EIGEN BIJDRAGE VEROORDEELDEN

Minister van der Steur (VVD) heeft bakzeil gehaald in de Eerste Kamer. Alleen senatoren van de VVD en PVV steunden zijn omstreden plan om veroordeelden voortaan te laten meebetalen aan de kosten van hun proces. SP-senator Anneke Wezel: 'Zijn wet deugt niet, past niet in ons rechtsstelsel en kost de samenleving uiteindelijk meer dan het oplevert. Niet doen dus!'

'Grotere kans op herhaling'

De minister heeft na de zware kritiek van bijna alle fracties om uitstel van verdere behandeling gevraagd. Wezel: 'Een eigen bijdrage voor veroordeelden zorgt op de

lange termijn voor onder andere een stijging van incassokosten, een groter beroep op schuldhulpverlening en een toename aan bureaucratie. Daarnaast neemt ook de kans op herhaling van crimineel gedrag alleen maar toe als je veroordeelden, bovenop hun opgelegde straf, ook nog opzadelt met een bedrag dat kan oplopen tot 2000 euro. Een eigen bijdrage voor veroordeelden kost de samenleving alleen maar extra geld. Ik hoop dat er in dit geval van uitstel afstel komt. De minister heeft de argumenten gehoord en de koppen geteld. Ik hoop dat hij slim genoeg is om zijn voorstel daarom in te trekken.'

> EXTRA GELD ACHTERSTANDSSCHOLEN

Op initiatief van de SP Amsterdam krijgen 27 achterstandsscholen in aandachtswijken extra ondersteuning. SP-raadslid Erik Flentge: 'De problemen van de grote stad komen op kindervoeten deze scholen binnen. Ze hebben veel leerlingen die van huis uit niet alle kansen meekrijgen maar die kansen wel verdienen.'

Complexe problemen

Het plan, Stadsscholen 020, investeert vooral in hulp aan basisscholen waar kinderen niet optimaal kunnen leren omdat ze te maken hebben met allerlei andere problemen. Bijvoorbeeld omdat hun ouders ernstige schuldenproblemen hebben, slecht Nederlands spreken of kampen met echtscheiding, ziekte, mantelzorg en armoede.

> DISCRIMINATIE-POLITIEK PVV

De Eerste Kamer heeft in overgrote meerderheid afstand genomen van het voorstel van de PVV om 1,3 miljoen Nederlanders met een dubbele nationaliteit uit te sluiten van een baan bij politie, justitie en defensie. SP-fractievoorzitter Tiny Kox is erg blij met deze reactie van de Senaat op het schandelijke PVV-voorstel dat indruist tegen de Grondwet, de grondrechten en de tradities van Nederland.

foto: Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

IN BRUSSEL IS MARKT BELANGRIJKER DAN WERKGELEGENHEID

Een gevleugelde uitdrukking in Brussel is dat maatregelen goed zijn voor groei en banen. Eerder volstond men met het woordje 'groei' – pas later is het woord 'banen' eraan toegevoegd. Eurofielen willen namelijk dat gewone mensen begrijpen hoe goed de Europese Unie voor hen zorgt.

Ook als SP'ers zijn we natuurlijk voor banen, maar dan wel graag echte banen, met zekerheid, goede arbeidsomstandigheden en natuurlijk een behoorlijke vergoeding. De vakbeweging hanteert daarvoor de term 'decent work' oftewel 'fatsoenlijk' of 'menswaar-

dig' werk. Die term kom je in het Europees Parlement nauwelijks tegen, want dat is controversieel.

Dat is al reden genoeg om argwanend te zijn, maar ter illustratie een recent voorbeeld. De Golfstaten subsidiëren hun luchtvaartmaatschappijen met miljarden staatssteun. In de EU is dat verboden. Daarom voeren Farshad Bashir in de Tweede Kamer en ik in het EP strijd om geen nieuwe verdragen met die landen te sluiten, die ze nog meer toegang zouden geven tot de Europese luchthavens.

Dat ligt lastig. De Europese Commissie wil namelijk wél concurrentie, want vrijhandel is heilig. En dus krijgen de Europese luchtvaartmaatschappijen klap na klap. De arbeidsvoorwaarden van piloten, cabine- en grondpersoneel worden verder uitgekleeft. Minder rusttijd bij lange vluchten bijvoorbeeld. Dat is een direct gevaar voor de veiligheid: niemand zit te wachten op vermoeide piloten. Zomaar een voorbeeld uit een lange reeks. Bij het lezen van 'groei en banen' is het dan ook oppassen geblazen: Brussel bedoelt dan gewoon 'meer concurrentie' en 'slechte banen', maar dat zeggen ze er niet bij. Als we de EU op de schop nemen, is dit een mooi punt om mee te nemen: voortaan moet de EU voorrang geven aan fatsoenlijk werk. Laat die markt maar even zitten.

ROJAVA

Eind juni kreeg de SP bezoek van Ilham Ahmed (foto midden), covoorzitter van de Syrische Democratische Raad (een politieke paraplu van de Syrische Democratische Strijdkrachten, SDF), en Sheruan Hassan (foto links), buitenlandvertegenwoordiger van de Democratische Eenheidspartij in Syrië. Zij vertegenwoordigen Rojava, de autonome regio in Noord-Syrië waar onder onmogelijke omstandigheden Koerden, Arabieren, christenen, moslims, mannen en vrouwen samen werken aan een democratisch bestuur met gelijke rechten voor iedereen.

SP-partijsecretaris Hans van Heijningen heeft namens de SP zijn solidariteit uitgesproken. De autonome regio is in constante oorlog met IS en het regime, wordt tegengewerkt door noordelijke buurman Turkije en heeft te maken met enorme vluchtelingenstromen. Verdeeld over zes tentenkampen wordt er een half miljoen Syrische vluchtelingen opgevangen. De VN helpt niet, want die biedt alleen hulp met toestemming van het regime – Assad dus. Rojava heeft dringend behoefte aan materiaal voor scholen en medicijnen.

Steunactie

Ali-Haydar Çakmak is 19 en lid van ROOD Venlo. Als stagiair marketing en communicatie bij de bibliotheek Maas en Peel, werkt hij aan een bijzonder project: het oprichten van een jeugdbibliotheek in Rojava. Met steun van prominenten als acteur Huub Stapel en SP-leider Emile Roemer gaat deze solidariteitsactie zeker lukken.

Fotoreportage

1. Strijd

Een soldaat van de Syrische Democratische Strijdkrachten (SDF) in een bunker in de provincie Raqqa

2. Uitzicht

Een strijder van de Volksbeschermingseenheid, het leger van Rojava, op een uitkijkpositie tijdens de slag om Hasaka-stad.

3. Dagelijks leven

Een komkommerhandel in Manbij.

4. Vrij

De negentienjarige Souad Hamidi gooit de nikab af die ze sinds 2014 van IS moest dragen. Haar dorp is nu bevrijd door de SDF.

5. Gekooïd

Met zijn gekooïde vogels komt een gevluchte jongen met zijn moeder aan in net door SDF bevrijd gebied bij Manbij.

6. Victorie

Vrouwelijke burgerstrijdkrachten vieren de herovering van Hasak-stad

7. Ja

In Rojava is het civiel huwelijk ingevoerd, om te voorkomen dat meisjes op te jonge leeftijd trouwen. Trouwen in de kerk of moskee kan nu pas ná het civiel huwelijk. Op de foto het eerste civiele huwelijk in Kobani, nadat deze stad veroverd was op IS.

foto's Rodi Said / ANP ©

1. Strijd

Meer weten?

www.facebook.com/jeugdbibliotheekrojava/

2. Uitzicht

3. Dagelijks leven

4. Vrij

5. Gekooïd

6. Victorie

EIGENZINNIG BESTUREN

SP-wethouders zijn inmiddels twee jaar onderweg in deze bestuursperiode; SP-gedeputeerden één jaar. Hoe doe je dat, besturen als SP'er?

foto Nymke Vissia

**'IK ZOEK
ALTIJD EEN
ZO GROOT
MOGELIJK
DRAAGVLAK'**

Concreet armoedebeleid had in Helmond eigenlijk nooit echt prominent op de politieke agenda gestaan. Goed, er was ooit een zogenaamde kadernotitie verschenen en er had een armoedeconferentie plaatsgevonden. Toen **Nathalie van der Zanden** twee jaar geleden als wethouder Armoede- en Ouderenbeleid en Wmo aantrad, had ze een idee. 'Ik had 12 jaar gewerkt als bijstandconsulent, met als doelgroep dak- en thuislozen. Mijn visie is altijd geweest dat ook die mensen moeten kunnen participeren in de samenleving. En dus nodigde ik ex-daklozen en -verslaafden uit om te komen praten. Voor de SP is dat de normaalste zaak van de

wereld. Maar in het begin keek bijvoorbeeld een aantal ambtenaren toch wel een beetje vreemd op. Zo van: "Wat? Ga je dié binnenhalen?" Ik zei: "Ja, dat is essentieel om het beleid beter te maken." Dus de eerste paar maanden moest menigeen wel even wennen aan me.' Maar intussen volgen de collega's haar aanpak graag. Een aanpak die in eerste instantie leidde tot cruciale inzichten op het gebied van armoede. Bijvoorbeeld het feit dat Helmonders die in de problemen zaten de voorzieningen niet konden vinden. En de rol van het taboe op armoede en problematische schulden. Van der Zanden: 'Mensen praten er niet graag over, waardoor

'Ambtenaren moesten wel even aan me wennen'

de problemen pas heel laat in beeld komen. Dat belemmert ook weer hun participatie.' Al die inzichten leidden er uiteindelijk toe dat Helmond (90.000 inwoners) in totaal structureel een miljoen euro extra in armoedebestrijding steekt.

Een vergelijkbare werkwijze heeft ze gevolgd op zorggebied. Zoals alle gemeenten, werkt Helmond samen met andere gemeenten. 'Ik zag dat het samenwerkingsverband beleid vaststelde en er vervolgens van uitging dat de mensen zich daarop zouden aanpassen. Maar ik vind dat je zulk beleid van onderop moet laten ontstaan, zodat je weet wat je burgers nodig hebben en sneller signalen kunt oppikken. Samen met ervaringsdeskundigen en cliënten. Als college gingen we daarom de wijken in, om met hen in gesprek te gaan.'

Iemand die een duidelijke visie heeft en uitdraagt wordt in bestuurdersland wel eens gezien als een doordrammer. Maar dat geldt niet voor Nathalie van der Zanden. 'Ik ben juist iemand die altijd zoekt naar een zo groot mogelijk draagvlak. Ik zei al: ik wil dat iederéén kan meedoen. Toen we bijvoorbeeld ons armoedebeleid uitstippelden, heb ik ook contact gezocht met ondernemers in Helmond. Omdat ik weet hoe veel zzp'ers ervoor staan. Ik ben niet iemand die alleen een potje voor dit of dat regelt. Als wethouder helpt het je als je ook buiten het coalitieakkoord draagvlak weet te creëren.' De SP is de grootste partij in Helmond en levert er twee wethouders. ●

‘Ik doe het voor de mensen, dat is geen cliché’

VAN ALLE SP-BESTUURDERS duikt Gronings gedeputeerde **Elco Eikenaar** misschien wel het vaakst op in de landelijke media. Geen wonder, want hij heeft gaswinning in zijn portefeuille. En dat onderwerp zorgt sinds tijden voor *headlines* in heel Nederland. We spreken hem een dag nadat het kabinet heeft besloten om de gaswinning in de provincie Groningen terug te schroeven naar 24 miljard kuub per jaar, waar eerder nog sprake was van 27 miljard kuub. Een vraag hoeven we niet eens te stellen, want hij schiet – betrokken als hij is – spontaan los. ‘Wij hebben hier zestigduizend schadegevallen. Zestigduizend! Ik zou bij wijze van spreken het provinciehuis niet uit hoeven, om te voelen wat dat voor de mensen

hier betekent; iedere medewerker heeft thuis wel schade door de aardbevingen.’ Is Groningen dan niet blij met de verlaging van de gaswinning? ‘Dat is precies de vraag die men hier ook stelt: moeten we dáár nu blij mee zijn? Ik bedoel: het geldt voor de komende vijf jaar. Het moet véél sneller.’

De gevolgen van de gaswinning in Groningen vormen volgens Eikenaar ‘een maatschappelijk probleem dat gerund wordt door multinationals’. Eikenaar: ‘Het is zaak dat we die invloed weer terugwinnen, namens de bevolking. Dat kost moeite, zeker. Het gaat langzaam en soms frustrereert dat me enorm. Maar ik hou altijd in mijn achterhoofd voor wie ik het doe: voor de

mensen in Groningen. Dat mag je een open deur noemen, maar zo vanzelfsprekend is het niet. Als bestuurder kom ik nog steeds mensen tegen die zich meer verbonden voelen met de gasbelangen van de NAM, dan met de mensen die zo massief getroffen worden door de gasboringen. Voor die laatste groep wil ik een verbindende factor zijn en voor eenheid zorgen.’ En dat gaat van burgers en burgemeesters tot aan belangenorganisaties en actiegroepen van uiteenlopend pluimage; van SP-huize of niet. En hoe moeizaam ook; stapje voor stapje komt het doel dichterbij.

En dat is: veiligheid en duidelijkheid voor de Groningers, drastische vermindering van gaswinning. De groeiende druk vanuit het noorden wordt ook steeds meer in Den Haag gevoeld. Waarvan akte. ‘Dag in dag uit voel ik de emotie van de Groningers. En ik kan je zeggen: dit ontstijgt alles wat ik heb meegemaakt in de vijftien jaar dat ik voor de SP actief ben. Ik ben nu ruim een jaar gedeputeerde en in die tijd ben ik drie keer socialistischer geworden.’ ●

A portrait of Elco Eikenaar, a man with short brown hair, wearing a dark blue suit jacket, a light blue shirt, and a patterned tie. He is standing outdoors in front of a brick building with large windows. The background is slightly blurred. The text '‘IK BEN NU DRIE KEER ZO SOCIALISTISCH ALS EEN JAAR GELEDEN’' is overlaid on the left side of the image in white, bold, uppercase letters.

‘IK BEN NU DRIE KEER
ZO SOCIALISTISCH
ALS EEN JAAR GELEDEN’

‘Wij hadden een goede onderhandelingspositie’

‘IK HEB ACHT JAAR in de oppositie gezeten en als ik dan een klein motietje aangenomen kreeg, dan stond ik te juichen. Dan moest ik een jaar later vragen of de wethouder ‘m ook nog ging uitvoeren. Als je in het college zit, kan er zo veel.’ **Laurens Ivens** is een van de twee SP-wethouders in Amsterdam, in een college met VVD en D66. Geen voor de hand

liggende coalitie, maar de SP stapte laat het onderhandelingsproces in, waardoor er veel geëist kon worden. Als wethouder Wonen vertelt Ivens graag wat er met die mogelijkheden gedaan is: ‘We hebben net 30 miljoen geïnvesteerd in verbetering en verduurzaming van 2000 woningen in de mindere buurten. We hebben de grondprijzen

‘ZO VEEL MOGELIJK SOCIALE HUURWONINGEN’

foto Jos van Zetten

voor sociale woningbouw fors verlaagd én voor de hele stad gelijkgetrokken. We hebben afspraken met corporaties om minder sociale woningen te slopen of liberaliseren, én er meer bij te bouwen. De combinatie zorgt ervoor dat we eindelijk de al jarenlang enorme daling van de sociale woningvoorraad afremmen. En aan het eind van onze periode zelfs gestopt hebben. Sterker nog: we zetten als gemeente in op een zo hoog mogelijk aantal sociale huurwoningen.’ Verder is er afgesproken dat er meer woningen met een huur onder de 600 euro worden aangeboden; en mensen met een laag inkomen en een hoge huur krijgen huurverlaging. Eerst betaald door de gemeente, na drie jaar structureel door de corporaties. Dat moet niet eenvoudig zijn, met het landelijk beleid van onder andere andere de verhuurdersheffing. Ivens: ‘Nee, maar het kan wel. Ik kan corporaties geen dingen vragen waardoor ze failliet gaan. Maar ook daar zijn meer dan genoeg mensen die er werken omdat ze sociale volkshuisvesting belangrijk vinden.’ Een-tweetje met de corporaties dus? ‘Nee, vergeet de huurders niet! Erg belangrijk voor het maken en uitvoeren van al deze plannen. We hebben een door de gemeente gesubsidieerde huurdersvereniging. Ik heb hun onafhankelijkheid versterkt. De subsidie is structureel; dan zijn ze deskundig én onafhankelijk. We hebben er niks aan als ze ons naar de mond praten.’

Over een van de pijnpunten in het coalitieakkoord, de erfpacht, gaat Ivens niet: ‘Zeg maar gewoon pijnpunt. Grondwaardestijgingen kwamen toe aan de gemeenschap. Nu is die voor de huiseigenaar. In de rest van Nederland is dat systeem er al vaak, maar in Amsterdam was dat een omwenteling. En het was absoluut niet wat de SP wilde. Het is belangrijk dat je zelfverzekerd en tevreden bent over je dossier. Ik ben dus geen wethouder Erfpacht. Dat moet je niet willen.’ En politieke gevoeligheden omdat je met de regeringspartij in het college zit? Ivens: ‘Je merkt dat het gevoeliger is als ik over nationale politiek praat – met een VVD-minister op Wonen – dan als Arjan Vliegthart dat doet. Die heeft te maken met een PvdA-minister; in Amsterdam oppositie.’ ●

‘WETHOUDERSCHAP IS DE ÉCHTE NEVENFUNCTIE’

foto Nynke Vissia

MET PVDA, D66, CDA EN CU vormt de SP in Vlaardingen een breed college. Met één wethouder: **Arnout Hoekstra**. Hij ‘doet’ Financiën. Hoekstra: ‘Daar heb ik heel bewust voor gekozen. Natuurlijk heeft de SP de meest uitgesproken opvattingen over bijvoorbeeld zorg en armoede en ligt het voor de hand om voor die onderwerpen te kiezen. Ik was al vóór de verkiezingen van 2014 wethouder en had gezien dat er een enorme bezuinigingsopgave lag. Vlaardingen heeft enorme risico’s genomen met haar grondexploitatie. Sinds 2008 is namelijk door de dalende woningwaarde en de langdurig stilstaande bouwprojecten de algemene reserve gekelderd. We stonden op het randje van curatele. Dus er móést bezuinigd worden; dan wilde ik ook een invloedrijke positie om te bedenken waarop.’ De SP werd in 2014 in Vlaardingen de grootste partij en Hoekstra mocht kiezen. Op de foto’s op de website van de gemeente ziet hij er uit als een echte wethouder, strak in het pak en een professionele glimlach. Hoekstra: ‘Je moet wel oppassen dat je je niet een wethouder gaat voelen. Ik werd lid van de SP als activist, die niet eens wist wat een wethouder was. Ik blijf ook activist. Ons hoogheemraadschap

‘Alle voorzieningen in Vlaardingen zijn er nog steeds’

heeft de kwijtschelding voor de rioolzuivering afgeschaft. Ook minima moeten daarom vanaf volgend jaar 285 euro per jaar gaan betalen. Ik heb als wethouder brieven gestuurd, zonder resultaat. Toen hebben we een actiecomité opgericht, samen met SP-afdelingen uit het betreffende gebied. Handtekeningen opgehaald, een gouden drol aangeboden aan de dijkgraaf. Op de site van gemeentes zie je vaak welke functies en nevenfuncties de wethouder heeft. Ik ben natuurlijk namens de gemeente aandeelhouder van een grote bank en dat soort functies, maar ook actieleider van actiecomité ‘Delfland de pot op!’ Eigenlijk is wethouderschap de echte nevenfunctie, als je activist blijft.’

Als wethouder kreeg Hoekstra ook te maken met activisten. De bezuinigingen op onder andere zwembad, bibliotheek en theater riepen wrevel op: ‘Mensen waren

bezorgd dat die voorzieningen zouden verdwijnen. Dus kwamen ze handtekeningen brengen. Een SP-wethouder houdt de deur dan open en gaat in gesprek met critici. Ik kon het uitleggen. Want er werd bezuinigd, maar niet wegbezuinigd. En nu, twee jaar later, is het vertrouwen ook weer terug. Mensen hebben gezien dat alle voorzieningen in Vlaardingen er nog steeds zijn. En ze zien dat we de financiën weer op orde hebben, zonder te bezuinigen op armoedebestrijding en zonder de kwijtschelding van de afvalstoffenheffing te schrappen.’ Gratis geld gevonden? ‘Nee, de OZB is gemiddeld met een tientje per inwoner gestegen, we hebben twee jaar de hand op de knip gehouden en we zijn flink met de bezem door de begroting gegaan.’ ●

tekst Rob Janssen en Diederik Olders

Goedbedoelende notabelen? Veenhuizen 19e eeuw.

foto gevangenis museum Veenhuizen

HET PAUPERPARADIJS LEGT VERZWEGEN DEPORTATIES BLOOT

SLACHTOFFERS VAN EEN SOCIAAL EXPERIMENT

Massa's kansarme stedelingen zijn in de negentiende eeuw gedeporteerd naar heropvoedingsgestichten in Drenthe. Precies op die plek brengt regisseur Tom de Ket de voorstelling Het Pauperparadijs op de planken: 'In de geschiedenis canon wordt met geen woord over deze koloniën gerept: historie wordt geschreven door de overwinnaars.'

IN HET PAUPERPARADIJS wemelt het van de parallellen met de huidige stand van zaken in ons land en de rest van de wereld. Gelukszoekers, voedselbanken, bed, bad en brood, vluchtelingen, stigmatisering en gedwongen arbeid. Tom de Ket schuurt in zijn werk soms tegen het moralisme aan, maar houdt ons toch vooral een spiegel voor. 'Het

denken over kansarmen is nooit veranderd. Wie om welke reden dan ook niet mee kan doen, valt buiten de boot.'

Tom de Ket (56) groeide nota bene op in Assen, op een steenworp afstand van Veenhuizen. Hij wist helemaal niets over de geschiedenis van 'Het Pauperparadijs', de cynische titel van het boek dat hem op

het spoor zette. 'Het verhaal illustreert het menselijk tekort. De paupers zwegen in alle talen.

Ze durfden er uit schaamte niet over te spreken, ze werden met de nek aangekeken en kwamen nooit meer van hun stigma af.' Met die angst worstelt een steeds groter wordende groep Nederlanders nog steeds.

‘Arm staat niet gelijk aan dom: er zijn heel wat domme rijken en slimme armen’

Je wordt liever niet als armoedzaaier beschouwd. ‘Door het neoliberalisme in de jaren tachtig is het sociale kapitaal verkwanseld. Het draaide en draait alleen maar om winst, winst en nog meer winst en dat desastreuze denken zit inmiddels ook in de zorg en het onderwijs. De grootverdieners zijn fetisjist geworden.’

Zijn eigen vader ging er, letterlijk, aan kapot. ‘Hij was gemeentearchitect en zag met lede ogen aan hoe projectontwikkelaars de boel overnamen. Daar kon hij niets tegen beginnen, het sloopte hem. Ook mijn zusje werd achteloos aan de kant geschoven. Ze had een verstandelijke achterstand en zat in de Wajong. Mensen als zij komen in die zogenaamde participatiemaatschappij steeds meer in de verdrukking. In plaats

van zich nog meer over hen te ontfermen, worden ze aan hun lot overgelaten. Sociale werkplaatsen worden gesloten in plaats van uitgebreid. Wat is hun perspectief? De directeur van de gevangenis hier in Veenhuizen, met wie wij samenwerken, zei het treffend: vroeger had je de “bad” en de “mad”, nu zijn het de “sad”. De tijd is er meer dan ooit naar om tegen de macht aan te schoppen.’

› Dat deed je met De Verleiders en dat doe je nu met Het Pauperparadijs.

‘Om te beginnen wil ik de verborgen geschiedenis van de paupers blootleggen en verbeelden. Zoals Suzanna Jansen dat in haar boek heeft gedaan, maar dan in de vorm van theater. Noem het voor mijn part engagement: ik verbaas me over de dingen,

SPECTACULAIR STUK

De voorbereidingen voor het muzikale theater-spektakel Het Pauperparadijs hebben ruim een jaar in beslag genomen. Het was een tour de force. Met veertig voorstellingen is het een van de grootste zomerproducties van dit jaar. De tribune biedt plaats aan duizend toeschouwers.

Het imposante decor (foto onder) is ontworpen door Michiel Voet. Bij de opbouw staken gedetineerden een hand toe, net zoals zij bij elke voorstelling de gasten ontvangen en begeleiden.

Zangeres-componist Lavalu tekent voor de composities, die zij uitvoert met haar eigen band en een koor. De hoofdrollen worden gespeeld door Dragan Bakema, Steyn de Leeuwe, Margreet Boersbroek, Peter Drost en Paul R. Kooij.

Het verhaal begint in 1826, als 's nachts alle kinderen van het Aalmoezeniersweeshuis in Amsterdam worden gedeporteerd. Ook Teunis en zijn broertje en zusje zijn erbij. Hun ouders hebben hen in arren moede afgestaan. De reis per boot over de Zuiderzee naar Veenhuizen is levensgevaarlijk en eist slachtoffers.

De dappere Teunis geeft niet op, wordt verliefd op Cato, de dochter van een bewaker, en keert samen met haar Veenhuizen de rug toe. Hun avontuur loopt niet goed af, ze keren noodgedwongen terug en Teunis laat het hoofd hangen. Cato op haar beurt blijft erin geloven dat ze kunnen ontsnappen.

Het Pauperparadijs is een meeslepend en dynamisch schouwspel met spectaculaire scènes, prima acteerprestaties, pakkende muziek (van ingetogen ballads tot stoere rock en raspande raps) en een actuele politieke lading.

Info over speeldata en aanvangstijden:
www.hetpauperparadijs.nl

foto Janita Sassen ©

Ik ben tijdens de voorbereidingen voor Het Pauperparadijs anders over Johannes van den Bosch gaan denken. Die man was een idealist, hij had een visie en kreeg twintigduizend notabelen zo ver om zijn project financieel te steunen. Helaas verliest de bevolking haar interesse. Van den Bosch vond dat de overheid het dan maar over moest nemen. Er werd een contract afgesloten. Vervolgens kwam Thorbecke met de nieuwe wet op de openbaarheid van bestuur en werd pas echt duidelijk hoeveel geld er naar Veenhuizen vloeide. Van den Bosch hamerde erop dat menselijkheid nu eenmaal geld kostte, maar de politiek liet het afweten. Zelf werd Van den Bosch verblind door zijn dadendrang, zijn tomeloze ambities versluiserden zijn realiteitszin. Hij was een utopistisch denker. Uiteindelijk veranderden de gestichten in strafkampen, de poorten gingen dicht en de sleutels gooiden ze weg. Weet je wat navrant is? Op de begraafplaats in Veenhuizen, het zogenaamde Vierde Gesticht, werden tot 1875 gevangenen anoniem begraven.'

› **Nog steeds bestaat de tweedeling in onze maatschappij.**

'Wie niet mee kan komen in de ratrace valt af. Wij leven in een van de rijkste landen ter wereld en iedereen is gestresst. De verdienmodellen bepalen alles, de samenleving wordt gedictieerd door de grote bedrijven. Het gaat uitsluitend om geld verdienen en als je maar vaak genoeg herhaalt dat materialisme belangrijk is, ga je het op den duur zelf geloven. De vrije markt is een religie geworden. Een geloofsovertuiging die zich positioneert als de waarheid – en dat gebeurt voortdurend en consequent met aannames die niet kloppen. De markt kan juist niet zonder regulering, dat is altijd

Het Pauperparadijs is een drama, maar tevens een verhaal over Romeo en Julia – Teunis en Cato

over de trauma's en morele dilemma's en vertel daarover. Dat deden de oude Grieken ook al en wat dacht je van Shakespeare? Een en al politiek en altijd over het menselijk falen en dan ook nog met humor en romantiek. Het Pauperparadijs is een drama, maar tevens een verhaal over Romeo en Julia. In dit geval Teunis en Cato. Het gaat ook over klassenverschil, een pauper en de dochter van een bewaker. Als zij zwanger raakt, is het hek helemaal van de dam.

Suzanna gebruikt geen dialogen, in de voorstelling doe ik dat natuurlijk wel. Ik geef de paupers een stem, in de overtuiging dat zij het slachtoffer zijn geworden van een sociaal experiment. Wij laten in Het Pauperparadijs zien wat de gevolgen van verkeerd beleid zijn voor de kleine luiden. Onze versie begint met een van de zwartste bladzijden in de vaderlandse geschiedenis: de deportatie van Amsterdamse wezen naar Veenhuizen. Dat gebeurde 's nachts, in het geheim. En

dan te bedenken dat het lang niet allemaal echte wezen waren.

Veel kinderen overleefden de bootreis niet. De stad kwam ertegen in opstand. De kinderen die wel op de plek van bestemming kwamen, konden niet aan hun lot ontsnappen en bleven er zitten, tot de derde generatie aan toe. In de geschiedenis canon wordt hierover met geen woord gerept. Historie wordt geschreven door de overwinnaars.'

› **En wij leren er niet veel van.**

'Ik zou Het Pauperparadijs een ondertitel kunnen geven: een waargebeurde geschiedenis waarvan nog steeds niemand wil leren. Van de politiek hoeven we niet veel te verwachten, verandering moet van onderop komen. De politiek toont geen daadkracht, ik geloof veel meer in lokale initiatieven. En weg met het hardnekkige misverstand dat arm gelijk staat aan dom. Er zijn heel wat domme rijken en slimme armen.

THEATERMAKER MET OOG VOOR ACTUALITEIT

foto Reyer Boxem ©

Tom de Ket is producent en regisseur van Het Pauperparadijs. De muziektheatervoorstelling past in zijn oeuvre, dat zich kenmerkt door een grote maatschappelijke betrokkenheid, activistische trekjes en actuele thema's. Naast zijn acteerwerk, ook voor film en televisie, manifesteert De Ket zich als theatermaker.

Voor Het Pauperparadijs werkte hij nauw samen met Suzanna Jansen, auteur van het gelijknamige succesvolle boek over de onder het tapijt

geschoven geschiedenis van de in gestichten ondergebrachte paupers in Veenhuizen.

Samen met George van Houts, met wie hij een aantal jaren een cabaret-duo vormde en de directeur van Bos Theaterproducties Inge Bos, tilde hij in 2011 De Verleiders van de grond. Dit ensemble oogstte triomfen met 'Door

De Bank Genomen', een hilarische productie over de wantoestanden in de financiële sector. Ook de gigantische boekhoudfraude bij Ahold en de amorele vastgoedbranche zijn door De Verleiders genadeloos gefileerd. In september gaat 'Slikken én Stikken' in première, over de ongebreidelde macht van de farmaceutische industrie. Vaste acteur Pierre Bokma wordt vanwege verplichtingen elders vervangen door Martijn Fischer. De andere Verleiders zijn, naast Van Houts en De Ket, Victor Löw en Leopold Witte. De Verleiders laten ook buiten de schouwburg van zich horen. Uit hun koker komt het breed gedragen burgerinitiatief Ons Geld, dat uitmondde in een debat in de Tweede Kamer en twee concrete en overgenomen voorstellen: de introductie van een veiliger bank en een onderzoek naar de werking van ons geldstelsel.

Tom de Ket schreef en regisseerde ook de Drentse Bluesopera, met als thema de dilemma's van jonge boeren in Drenthe. Met Het Pauperparadijs levert hij naar eigen zeggen zijn pièce de résistance af.

zo geweest. Een transactie werkt alleen als er een gevoel van rechtvaardigheid is. Je moet de economie niet aan de economen overlaten.'

› **Intussen wordt de graai- en bonuscultuur niet aangepakt.**

'Veel bonussen worden gerelateerd aan de aandelenkoersen, daar gaan zeer perverse prikkels van uit. Daarom ging het mis met Ahold, met ABN Amro, Vestia, noem maar op. Het is ongelooflijk frustrerend dat de graaiers er steeds maar weer mee weg komen. Ze huren gewoon de beste en duurste advocaten in. Daar staat tegenover dat wie in de schuldsanering belandt de helft van zijn inkomen kwijt is aan boetes. Wie in de bijstand zit, krijgt tandenborstelcontroles over zich heen en moet gedwongen werken, wie uit een oorlogsgebied vlucht, wordt als een gelukszoeker bestempeld. Zal ik nog even doorgaan?'

› **Om nog maar te zwijgen over de situatie in de zorg. Je maakt er een voorstelling over met De Verleiders.**

'Slikken én stikken, ja. In september is de première. Onze insteek is de onvoorstelbare macht van de farmaceutische industrie. Die reikt nog verder dan die van de banken, het is erger dan de maffia. Wij pleiten voor een Europese aanpak van Big Pharma. Medicijngebruik is doodsoorzaak nummer 3. Ze vergiftigen ons en vragen er nog geld voor ook. Onze focus op gezondheid is ongezond, ondanks de enorme uitgaven worden de mensen er niet gezonder van. Natuurlijk ben ik een warm voorstander van een Nationaal Zorgfonds, de verdeel- en heerspolitiek van de zorgverzekeraars moet worden doorbroken.'

› **Je bent een gewaardeerd acteur en theatermaker, je zou met jouw kennis en visie en welsprekendheid ook politiek actief kunnen worden.**

'Ben je mal, ik was ooit een jaartje secretaris van de PSP in Groningen. Ik kon niet tegen de kleinzieligheid. Alleen al die strijd tussen de PSP en de CPN, wat een kinderachtig gedoe. Laat mij het maar met theater doen, dat past beter bij mij. Voor Het Pauperparadijs heb ik bewust gekozen voor de vorm van muziektheater. Je hebt ook noten nodig voor een verhaal over schuld, schaamte en hoop. Muziek gaat dwars door je ziel. Bovendien reizen wij in Het Pauperparadijs naar plekken over de hele wereld en is er voldoende ruimte voor humor. Kom daar in de politiek maar eens om.' •

tekst Robin Bruinsma

DE VRIJE EN ONVRIJE KOLONIËN VAN JOHANNES VAN DEN BOSCH

De eerste crowdfundingactie ter wereld vond plaats in... 1818! Het nieuwe koninkrijk Nederland lag na de veldslagen van Napoleon op zijn gat, de armoede sloeg genadeloos toe. Generaal Johannes van den Bosch trok zich het lot van de getroffen burgers aan en kreeg toestemming van koning Willem I om de Maatschappij van Weldadigheid op te richten. Maar liefst twintigduizend gefortuneerde landgenoten steunden zijn plannen, met een stuiver per week. Van den Bosch wilde het arme volksdeel verheffen en met tucht en discipline naar zelfstandigheid leiden. Op het platteland zouden stadsbewoners de grond ontginnen en boer moeten worden. De generaal begon met de bouw van drie 'vrije koloniën' rond Steenwijk. Gezinnen probeerden er onder toezicht een hoeve te bestieren. Dat mislukte jammerlijk. De bevlogen Van den Bosch stapte al snel over op

buitenkant van de gestichten, de veroordeelde landlopers en bedelaars sliepen in zalen met tachtig hangmatten. Ze konden niet gaan en staan waar ze wilden. De weeskinderen zaten in het Derde Gesticht. Generaal Van den Bosch regelde lees- en schrijfonderwijs voor hen, maar zijn idealisme hield geen stand. De paupers gingen gebukt onder de strenge regelgeving van de heropvoeding en het stigma dat aan hen kleefde.

Uiteindelijk zouden rond de 100.000 mensen in het heropvoedingstraject belanden. Onder de 1 miljoen Nederlanders die van de paupers afstammen, vind je mannen en vrouwen als oud-werkgeversvoorzitter Bernard Wientjes, schrijver en historicus Geert Mak, zangeres Willeke Alberti, D66-leider Alexander Pechtold, oud-premier Ruud Lubbers en Suzanna Jansen, auteur van Het Pauperparadijs.

Johannes van den Bosch.

Acteur Dragan Bakema als Johannes van den Bosch.

de bouw van grote complexen, waaronder een strafkolonie in een oud fort, omdat het voor hem allemaal niet snel genoeg ging. Zijn grootste 'onvrije kolonie' kwam in het gehucht Veenhuizen in Drenthe, waar hij drie gestichten uit de grond liet stampen met elk plaats voor tweeduizend mensen. De paupers voelden er evenwel niets voor om te 'emigreren' naar het Drentse veen. Van den Bosch, gesteund door de koning en een nieuwe wet, deporteerde alle 'stadsbestedelingen' boven de zes jaar uit het hele land naar Veenhuizen. Behalve voor de weeskinderen was er ook ruimte beschikbaar voor arme lieden met weinig werkkracht, invaliden, zieken en bejaarden.

Honderdduizend fatsoenlijke en onfatsoenlijke armen

Er werd onderscheid gemaakt tussen fatsoenlijke en onfatsoenlijke armen. De ene groep woonde in kamers met een voordeur, aan de

Het 'weeshuis' werd in 1843 gesloten, de overheid nam het gesticht voor bedelaars in 1859 over om er strafinrichtingen van te maken. Eromheen werden woningen voor het gevangenispersoneel gebouwd. Tegenwoordig zitten in de penitentiaire inrichting Veenhuizen, verdeeld over de gevangenis Norgerhaven en Esserheem, duizend gedetineerden, onder wie enkele honderden Noren. Onlangs kon dreigende sluiting tijdelijk worden afgewend. Op de dag van de première van Het Pauperparadijs werd actie gevoerd voor het structureel openhouden. De provincie vreest banenverlies. Overigens wordt het derde gevangeniscomplex in Veenhuizen, Groot Bankenbosch, gebruikt voor de opvang van asielzoekers.

Het dorp Veenhuizen is sinds begin jaren tachtig van de vorige eeuw publiekelijk toegankelijk. In het Tweede Gesticht werd het Gevangenis-museum ingericht en op de binnenplaats daarvan wordt deze zomer Het Pauperparadijs gespeeld.

NIET MEER WEGKIJKEN

‘Je weet dat er iets niet klopt als een vrouw in een garagebox voor 10 euro haar diensten aanbiedt’, stelt SP-Tweede Kamerlid Nine Kooiman. Er zijn prostituees die zelf voor het vak kiezen, maar als dit niet het geval is, moet er worden ingegrepen. ‘Als je dan wegstijgt als klant, werk je eigenlijk mee aan mensenhandel.’ ChristenUnie, SP en PvdA hebben daarom een initiatiefwet ingediend. Kooiman: ‘Een prostituee bezoeken is niet strafbaar, maar wij willen het gebruik van diensten van een slachtoffer van mensenhandel wel strafbaar stellen.’ Een meerderheid van de Tweede Kamer heeft hiermee ingestemd dus is het woord nu aan de Eerste Kamer.

foto Suzanne van de Kerk

www.sp.nl/Z4B

foto Daan van der Putten

GEÏNSPIREERD DOOR ACTIVISME

Samen sterk. Op 29 juni ontving de SP zeventien Europarlementariërs en hun medewerkers uit de linkse parlementaire 'groep' waar ook de SP in zit: GUE/NGL.

DE BEZOEKERS WORDEN 's ochtends door Dennis de Jong ontvangen in de prachtige Burcht van Berlage in Amsterdam, het oudste vakbondsgebouw van Nederland. In de zaal met wanden vol opruiend socialistisch tegelwerk houdt SP-voorzitter Ron Meyer een inspirerende toespraak over het kennen van de geschiedenis en het belang van het aanzwengelen van de kracht van mensen. 'De vakbond heeft bewezen dat de gedachte dat het onmogelijk is om mensen te organiseren om hun lot te verbeteren, bullshit is', aldus Meyer. Recent voorbeeld: de volgens velen niet te organiseren jongeren, die met Young and United het jeugdloon aan wisten te pakken: 'Als de jongeren hun loon kunnen verbeteren in anderhalf jaar, kunnen wij de wereld verbeteren in tien jaar.'

Amsterdam en Rotterdam

De Amsterdamse SP-wethouders Arjan Vliegthart en Laurens Ivens komen ook aan het woord. Vliegthart, verantwoordelijk voor Sociale Zaken in Amsterdam, legt uit dat hij voornamelijk bezig is te herstellen wat er in Brussel of Den Haag wordt kapotgemaakt. Dit gaat bijvoorbeeld over het aanvullen van inkomsten van inwoners tot een noodzakelijk sociaal minimum. 'Het gaat er niet om hoeveel stemmen je exact hebt gehad, maar wat je kunt bereiken', zegt Ivens. Hij roept alle aanwezigen op om samen in de grote Europese steden te strijden voor het behoud van sociale huurwoningen: 'We moeten de grote steden in Europa betaalbaar houden voor mensen met een laag inkomen.'

In de middag gaat het Europese gezelschap op bezoek in Rotterdam, naar de grootste haven van Europa. Daar spreken zij met

Peter Willems van de douane, die uit de doeken doet hoe de enorme goederenstromen worden gecontroleerd op risico's voor onder andere terrorisme en volksgezondheid. En hoe er wordt toegezien op het innen van heffingen, terwijl tegelijkertijd het oponthoud en de bureaucratie geminimaliseerd wordt om de haven concurrerend te houden.

De vrije markt voor alles?

Ook in Rotterdam is Niek Stam, van FNV Havens. Stam vraagt aandacht en solidariteit voor de sjorders (mensen die containers op schepen vastzetten). Zij komen in de problemen door de verhoogde pensioenleeftijd. 'Sjorren is topsport, boven een bepaalde leeftijd zouden ze moeten kunnen doorstromen naar een andere baan.' Maar die banen verdwijnen juist door de automatisering in de haven. Stam: 'Concurrentiepositie is heilig, desnoods ten koste van

foto John de Pater

de werknemers. Europa moet ingrijpen.' Een vergelijkbare boodschap heeft FNV'er Edwin Attema over de uitbuiting van vrachtwagenchauffeurs. Chauffeurs worden uitgebuit; bonafide werkgevers die het netjes willen doen, kunnen niet concurreren. Met extreem onzekere vierweken-contracten en werkdagen van gemiddeld 15 uur is er sprake van moderne slavernij, aldus Attema. 'Het is heel makkelijk om met de wetten in de hand de uitbuiters te stoppen. Maar in Europa gaat de vrije markt voor alles, dus gebeurt er niets.' Hij vraagt steun voor het initiatief *Fair Transport Europe* (zie fairtransporteurope.eu). Dennis de Jong over de dag: 'Het is belangrijk voor Europarlementariërs om goed contact te houden met de mensen om wie het gaat. Gaby Zimmer, de voorzitter van onze groep, is dan ook ondanks de drukte rondom de Brexit toch langsgeslagen. Het is inspirerend en goed om te zien hoe activisten en parlementariërs elkaar nodig hebben om vooruit te komen. Een geslaagde dag.' ●

tekst Kubilay Basci, Josje Beukema, Vera Inekci, Diederik Olders en Daan van der Putten

foto Karen Veldkamp

▲ Ron Meyer voor de opruiende tegels.

◀ Niek Stam: 'Sjorren is topsport.'

> AANVAL OP KEUZEVRIJHEID ZWANGEREN

foto: Daniël de Wit

De vrijheid van zwangeren om te kiezen tussen een bevalling thuis of in het ziekenhuis is in het geding. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten wil dat minister Schippers voorlopig afziet van het plan om de geboortezorg uit één pot te betalen. 'Elke zwangere moet kunnen blijven kiezen waar en hoe ze wil bevallen.'

'Verloskundigen leggen het af'

Volgens Leijten is het risico levensgroot dat de verloskundigen het afleggen tegen de ziekenhuizen wanneer de zogenaamde 'integrale bekostiging' daadwerkelijk in 2017 wordt doorgedrukt door minister Schippers. Uit onderzoek van de SP onder verloskundigen blijkt dat 83 procent het plan van de minister niet ziet zitten. Daarnaast geeft 77 procent aan dat de samenwerking tussen verloskundigen en gynaecologen zal verslechteren.

'Rem op samenwerking'

Leijten: 'Goede samenwerking in de geboortezorg is van groot belang. Maar het plan van minister Schippers zet juist een

rem op de samenwerking, omdat de macht bij ziekenhuizen en zorgverzekeraars komt te liggen. Dat is raar, want op dit moment vindt tachtig procent van het werk in de geboortezorg juist buiten het ziekenhuis plaats. De overgrote meerderheid van de zwangeren is gezond. Ziekenhuizen hebben juist de neiging om een zwangere te benaderen alsof ze ziek is. Door de plannen van Schippers verdwijnen de belangen van moeder en kind steeds meer naar de achtergrond.'

'Bureaucratisch monster'

Leijten wil dat de minister de verloskundigen serieus neemt. 'Zij hebben een belangrijke taak. Zij geven een mensenleven een goede start. Goed georganiseerde verloskundige zorg is dus van groot belang. Het bureaucratische monster dat Schippers nu in wil voeren heeft absoluut geen draagvlak. Zorg dus dat alle partijen op één lijn zitten en zorg voor een goede samenwerking op gelijkwaardige basis. Dan werken we aan geboortezorg waar alle deskundigen én toekomstige ouders achter kunnen staan.'

> VISVERGUNNINGEN VOOR SABA

De SP is de enige socialistische partij van Nederland, toch? Nee. Op het Caraïbische eilandje Saba (als onderdeel van de voormalige Nederlandse Antillen tot 2010, en sindsdien als onderdeel van Caribisch Nederland deel van het Koninkrijk der Nederlanden) werkt de SP samen met de Saba Labour Party.

'Verre Haagse bureaucratie'

SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak: 'Sinds 2010 is het leven op Saba voor de ongeveer 1.800 inwoners veel duurder geworden en de armoede groter. SP en SLP werken daarom samen aan plannen om meer in het eigen voedsel te voorzien.' Met succes, want onlangs heeft de Tweede Kamer het voorstel van Van Raak en Ishmael Levenston van de SLP overgenomen om het bestuur van Saba zelf vergunningen voor vissers te laten uitgeven. 'Aanvragen lopen nu vaak vast in de verre Haagse bureaucratie. Levensmiddelen worden geïmporteerd en zijn heel duur. Meer eigen landbouw en visserij helpt om het leven op dit prachtige eiland betaalbaar te houden.'

Ishmael Levenston en Ronald van Raak.

foto: archief Ronald van Raak

> BLAUWE ENVELOP BLIJFT

Wie niet over kan of wil stappen op digitale communicatie, kan bij de Belastingdienst aangeven papieren post te willen blijven ontvangen. De Belastingdienst stuurt deze mensen nu én in de toekomst de blauwe envelop. Voorstellen daartoe van SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir zijn overgenomen door staatssecretaris Wiebes.

'Niet meer afhankelijk'

Wiebes wilde aanvankelijk iedereen achter de computer zetten om via internet met de Belastingdienst te communiceren. Bashir: 'Tienduizenden mensen konden door het verdwijnen van de blauwe envelop niet zelfstandig met de Belastingdienst communiceren. Deze mensen kunnen nu

aangeven dat ze de blauwe envelop willen blijven ontvangen. Dat is een kleine moeite voor de Belastingdienst terwijl het voor de mensen die niet mee kunnen met de digitalisering van groot belang is. Ik ben dan ook blij dat we hierover duidelijke afspraken hebben kunnen maken met de staatssecretaris.'

> 'VERDRIEDUBBELING KUSTBEOUWING ONACCEPTABEL'

De SP is een groot voorstander van bouwen, maar wel naar behoefte en op de juiste plek. 'De vraag naar betaalbare (huur-)woningen in Zuid-Holland blijft groot. Daarvoor moeten dus alle hens aan dek, maar laat de unieke ongerepte plekken langs de kust met rust,' stelt de Zuid-Hollandse SP-fractievoorzitter Lies van Aelst.

'Grootste bouwexplosie van Nederland'
Het kabinet slikte de plannen voor kustbe-

bouwing in. Het provinciebestuur in Zuid-Holland zegt kustbebouwing tegen te gaan. Maar toch kent de kust van Zuid-Holland op dit moment volgens Van Aelst 'de grootste bouwexplosie van Nederland'. Langs de hele Zuid-Hollandse kust verschenen er de afgelopen drie jaar 446 nieuwe accommodaties. Maar liefst 1.264 villa's, bungalows, strandhuisjes, hotelkamers en appartementen zijn in aanbouw of in voorbereiding: 'Bijna een verdriedubbeling.

> COMMERCIE OP HET SPOOR LEIDT TOT FIASCO'S

SP-Tweede Kamerlid Eric Smaling heeft voorstellen gedaan om spoorfiasco's zoals met de hogesnelheidstrein Fyra in de toekomst te voorkomen. 'Er moet gestopt worden met commerciële avonturen op het spoor, of het nu gaat om onderhoud of om de vervoerder die er op rijdt.'

'Pak het spoor terug'

Smaling wil dat er toegewerkt wordt naar één nationaal spoorbedrijf, waarin NS en ProRail samengebracht worden. 'En geen

nieuwe marktverkenning voor hogesnelheidstreinen, maar de problemen samen met NS en ProRail oplossen. Marktwerking op het spoor is een illusie, maar toch gaat het kabinet opnieuw concurrentie onderzoeken. Dan hebben ze dus echt niks geleerd van het verleden. Het is nu de tijd om het spoor terug te pakken en rust te creëren.'

sp.nl/Z4E

foto: archief SP

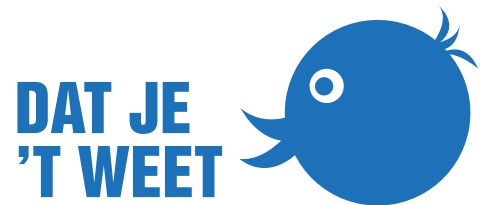
> 'HOORCOLLEGES KLEINKNECHT SMAKEN NAAR MEER'

Afgelopen drie maanden heeft emeritus hoogleraar economie Alfred Kleinknecht vijf hoorcolleges gegeven aan zo'n honderd SP-kaderleden. Nico Heijmans van het SP-scholingsteam: 'Zowel de deelnemers als professor Kleinknecht waren ontzettend enthousiast, dit smaakt echt naar meer.'

'Clichés doorprikken'

In september komt er nog een extra, zesde college voor de huidige deelnemers; om de

reeks goed af te sluiten en op de nieuwste actualiteiten in te gaan. Heijmans: 'Zijn colleges zijn echt boeiend, enthousiasmerend en verhelderend. Hij weet door alle clichés die je hoort van economen heen te prikken. En ook aan mensen die de ballen verstand hebben van economie blijft hij het geduldig en op een leuke manier uitleggen. Ik heb daar echt respect voor.' Heijmans hoopt dan ook dat het zal lukken om nieuwe series hoorcolleges te organiseren met professor Kleinknecht.

DAT JE 'T WEET

ROOD, jong in de SP, @ROODjong

14 juni 2016

Oproep van jongerenorganisaties vandaag: Erken de Armeense genocide en vraag Turkije hetzelfde te doen!

sp.nl/Z4e

Paul Ulenbelt, @paululbelt

19 juni 2016

Gaat over hele grote Haagse doofpot. Onderzoeksjournalisten zijn goud.

Kamer wil uitlog van Asscher over hoge ADW in bezet gebied Israël. Minister Asscher moet zich verantwoorden in het parlement. Een in de Westelijke Jordaanijs.
2016-06-19

sp.nl/Z4n

Lilian Marijnissen, @MarijnissenL

21 juni 2016

Ein-de-lijk! Zorgmedewerkers winnen strijd: wet die ervoor zorgt dat in de thuiszorg een minimumsalaris geldt!

sp.nl/Z4h

Jasper van Dijk, @JaspervanDijkSP

29 juni 2016

Stuur een protestmail naar Rutte via sp.nl/ttip

foto Stasia Gest

> NACHT VAN DE VLUCHTELING

Het SP-team heeft tijdens de Nacht van de Vluchteling, van 18 op 19 juni, meer dan 17.000 euro bij elkaar gelopen: genoeg voor materialen om 1360 gevluchte families onderdak te bieden. Het bedrag van alle 2800 lopers van de Nacht bij elkaar is boven de 1 miljoen euro uitgekomen: een record.

> HOOFDSTAD JEUGDLOONVRIJ

foto Wouter Zaalberg©

Actievoerders van Young and United boden Amsterdamse gemeenteraadsleden een officieel keurmerk aan. Tweede van links: SP-raadslid Tiers Bakker.

Als je tussen de 18 en 23 jaar bent, krijg je minder dan het minimumloon. Maar onder druk van de acties van de FNV-jongeren van Young and United heeft het kabinet inmiddels besloten dat de grens verlaagd wordt naar 21 jaar. De gemeente Amsterdam gaat nu nog een heel grote stap verder. Het minimumjeugd-

loon is daar afgeschaft; althans voor zover de gemeente erover gaat. Jonge ambtenaren die nu nog volgens minimumjeugdloon betaald krijgen, krijgen een loonsverhoging. En als de gemeente werk aanbesteedt, wordt als dat kan het minimumloon voor iedereen ouder dan 17 als voorwaarde opgenomen.

SOMMIGE SCHOLEN vragen bizar hoge 'vrijwillige' **ouderbijdragen**, tot wel 1475 euro per jaar. De SP komt met een wetsvoorstel om de ouderbijdrage te begrenzen.

sp.nl/Z47

DE AMSTERDAMSE SP wil dat de hulpverlening bij **huiselijk geweld** toegankelijker wordt voor vrouwen van niet-westerse achtergrond.

sp.nl/Z48

DE ARNHEMSE SP wil weten waarom **malafide schuldhulpverleningsbedrijven** vermeld staan op een gemeentelijke website met informatie over zorg, jeugd en werk.

sp.nl/Z4X

OP SP-INITIATIEF heeft de provincie Groningen het **provinciaal studiefonds** uitgebreid, dat scholieren en studenten met mindervermogen ouders tegemoetkomt.

sp.nl/Z4a

GEERT RITSEMA volgt Alex Mink op als **wethouder in Arnhem**. Tot voor kort was Ritsema SP-Statelid in Noord-Holland en campagneleider bij Milieudefensie.

sp.nl/Z42

SP BRABANTS wil dat de provincie onderzoekt of er op geluidsschermen langs provinciale wegen **zonnepanelen** geplaatst kunnen worden.

sp.nl/Z46

SAMEN MET HET Vrouwelijk Platform Kerkelijk Kindermisbruik pleit SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen voor parlementair onderzoek naar het **zwijgen** over mishandeling en misbruik.

sp.nl/Z4u

SP GRONINGEN HEKELT de gemeentelijke plannen voor huurverlaging voor stadion Euroborg. Zo'n regeling leidde vorig jaar tot een lening van bijna 6 miljoen aan **FC Groningen**.

sp.nl/Z4L

‘ZEGT HET VOORT, ER IS EEN ALTERNATIEF!’

Nationaal
ZorgFonds

Overal in het land zetten mensen massaal hun handtekening voor het Nationaal ZorgFonds. Promoteams gaan de deuren langs en organiseren drukbezochte lokale en regionale bijeenkomsten. ‘Het huidige systeem is zowat een belasting op ziek zijn en ellende. Dat kan anders en dat moet anders!’

Ali van der Hoeft (tweede van links): ‘Alles al uitgedeeld en in laten vullen’.

DE 85-JARIGE ALI VAN DER HOEFF is met haar scootmobiel naar Theater Kikker in Utrecht gekomen. Daar vindt op 24 juni een regionale bijeenkomst plaats van het Nationaal ZorgFonds: de brede maatschappelijke coalitie van mensen die zich uitspreken voor een beter zorgstelsel. Ze is er lekker vroeg bij en gaat na een praatje met de vrijwilligers van het Nationaal ZorgFonds als een van de eersten naar binnen. Voor haar is deze bijeenkomst een vanzelfsprekendheid. ‘Ik ga altijd naar zorgdemonstraties, ben al jaren lid van de SP en FNV, luister graag naar politieke discussies en praat er thuis met iedereen over.’ De poster van het Nationaal ZorgFonds die in de zorgkrant van de SP

zat, heeft ze dan ook allang voor haar raam gehangen. ‘En het actiepakket heb ik ook besteld en uitgedeeld. Maar daar zit veel te weinig in! Binnen de kortste keren had ik alles al uitgedeeld en in laten vullen.’

‘Een aantrekkelijk idee’

Voor de 28-jarige Merijn Boon lag het een stuk minder voor de hand dat hij naar deze bijeenkomst zou gaan. Hij heeft de petitie voor het Nationaal ZorgFonds dan ook nog niet getekend. ‘Ik ga zelden naar politieke dingen en ben nogal liberaal.’ Waarom hij dan wel samen met een vriendin naar deze bijeenkomst is gekomen? ‘Op Facebook zag ik dat iemand iets geplaatst had over het

Nationaal ZorgFonds. De informatie op de mobiele website vond ik nogal summier, maar ik vind het idee erachter wel heel aantrekkelijk. Hier wil ik meer over weten want het huidige systeem is in ieder geval bepaald niet ideaal. Ik vind niet dat je zomaar alles aan iedereen moet geven en gelijk moet trekken, maar een bepaalde basis moet wel beschikbaar zijn.’

‘Imagine’

De avond staat in het teken van informatie delen en discussiëren, maar begint verrassend met een muzikaal optreden van Ruurt Wiegant, een van de vrijwilligers van het Nationaal ZorgFonds. Een heel toepasselijk optreden dat goed in de smaak valt, want de zaal deint en neuriet meteen mee met Wiegants vertolking van John Lennons *Imagine* en Bob Dylans *The*

Ruurt Wiegant

Carry vertelt over de schrijnende gevolgen van het huidige zorgstelsel.

Times They Are A-Changin'. Halverwege de avond wordt het publiek op nog een opvallend optreden getraakteerd: 'Imagine there's a Nationaal ZorgFonds!' De bevoegde Rotterdamse advocate en columniste Carrie spreekt de zaal op haar geheel eigen wijze toe. Het ene moment bloedserieus, als ze vertelt over de schrijnende gevolgen van het huidige zorgstelsel waarover ze hoort in haar eigen praktijk als sociaal advocate. Het andere moment geniaal grappig, als ze een seksuologischonderzoek naar piemels als bruggetje gebruikt om het over verantwoordelijk staatssecretaris Martin van Rijn Van volksgezondheid te hebben. 'Dat is immers ook een lul.'

'TROG: Tekenen Rechts-Onder Graag'

'Het huidige systeem is gebaseerd op een merkwaardige omgekeerde solidariteit. Het is zowat een belasting op ziek zijn en

ellende. Heel veel zorg is uitgezonderd. De rijken betalen het minst en er wordt per seconde 41 euro winst onttrokken aan de zorg. Per seconde!' Samen met SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten spreekt huisarts en apotheker Bart Bruijn uit Streefkerk deze avond met de zaal en hij weet de toon meteen te zetten. Bruijn kent de dominante en perverse rol van zorgverzekeraars in het huidige systeem maar al te goed. 'Als huisartsen noemen we de contracten met zorgverzekeraars TROG-contracten: Tekenen Rechts-Onder Graag. Er valt totaal niet over te onderhandelen. Iedereen heeft er tabak van, maar men is ook bang. Slechts vier huisartsen, waaronder ik zelf, hebben vorig jaar dat TROG-contract niet getekend. Ik weiger zorgverzekeraars inzage te geven in mijn patiëntgegevens, dat is in strijd met mijn beroepsdeed. Die weigering heeft me 50.000 euro gekost. Jarenlang heb

Renske en Bart beantwoorden vragen uit de zaal.

ik me een roepende in de woestijn gevoeld, maar dat verandert nu. De Rode Hoed zat vorig jaar afgeladen vol, met huisartsen die in verzet kwamen. Die clausule patiënt gegevens zit inmiddels dan ook niet meer in de contracten.'

Onnodige operaties

De ruim honderd aanwezigen maken dankbaar gebruik van de mogelijkheid om vragen

Merijn Boon, liberaal: 'Het zou fantastisch zijn als dit een breedgedragen beweging wordt.'

te stellen aan Bart Bruijn en Renske Leijten. Ook Merijn Boon grijpt zijn kans. 'Wie stelt eigenlijk het basispakket samen? Ligt daar niet een deel van het probleem en los dat je wel op met het Nationaal ZorgFonds?' Leijten is blij met zijn vraag, het geeft haar de kans een deel van de oorzaak van de huidige problemen uit te leggen. 'Het Zorginstituut adviseert over de samenstelling van het basispakket, maar uiteindelijk beslissen wij als Tweede Kamer. De inhoud van het basispakket stellen we dus publiek vast, maar de uitvoering, kwaliteit en prijzen laten we vervolgens over aan de markt. Uit onderzoek is gebleken dat de vraag naar zorg dan veel harder stijgt. Er vinden momenteel letterlijk onnodige operaties plaats. Maar voor ieder probleem in de zorg ziet de politiek markt-

Miloš Todorović: 'Ga met ons mee de deuren langs!'

Het Utrechtse promotieteam Nationaal ZorgFonds.

het podium nog niet verlaten of Merijn Boon en een aantal andere aanwezigen grijpen de kans om na te praten met Renske Leijten. Heeft de linkse Leijten de liberale Boon ook kunnen overtuigen? 'Ja, ik was bang dat het een nivellerings-verhaal zou zijn, maar de kern van het verhaal is dat er op dit moment heel veel verspilling is. Het Nationaal ZorgFonds zal daardoor ook liberale mensen aan moeten spreken. Zij vrezen nog meer verspilling omdat reorganiseren altijd geld kost. Maar dit levert juist een besparing op en reorganiseren doe je met een reden dus dat is een non-argument. Ik ben oprecht nieuwsgierig naar de argumenten van andere partijen om dit niet te steunen, want het zou toch fantastisch zijn als dit een breed gedragen beweging wordt en geen verkiezingspunt hoeft te zijn.' Langs de deuren gaan voor het Nationaal ZorgFonds ziet Boon zichzelf

nog niet zo snel doen, maar na afloop sluit hij wel aan in de rij om z'n handtekening te zetten. 'En ik ga hier zeker over praten met vrienden en collega's.' •

tekst Jola van Dijk
foto's Bas de Meijer

 Wil je ook meer weten of meedoen?
nationaalzorgfonds.nl

werking als oplossing. Het huidige systeem werkt niet goed, maar vrijwel alle politieke partijen zijn medeverantwoordelijk voor de invoering ervan en staan nu niet open voor een alternatief.' Bruijn: 'Het Nationaal ZorgFonds wordt heel breed gedragen binnen de zorg en dat heeft niets met de SP te maken. Ik stem zelf niet op de SP. Maar waar het om gaat, is dat er een alternatief is. Zegt het voort!'

'Geen nivellerings-verhaal'

De avond eindigt met een podium vol vrijwilligers van het Utrechtse promotieteam voor het Nationaal ZorgFonds. Miloš Todorović van het promotieteam: 'Ook enthousiast? Neem een inschrijfformulier mee. Wil je meer? Durf je meer? Ga met ons mee de deuren langs!' Het promotieteam heeft

foto Nynke Vissia

De campagne voor het Nationaal ZorgFonds is een doorslaand succes. De oude bindmachine van de SP, die ooit gebruikt werd voor het versturen van de SPanning, is zelfs weer in gebruik genomen door de vrijwilligers van het Nationaal ZorgFonds.

De tussenstand op 29 juni:

 42.405 mensen hebben het Nationaal ZorgFonds gesteund.

 17.503 actiepakketten zijn aangevraagd. Hiervan zijn er al **10.525** verzonden.

foto Margot de Heide

JANS ZOMERUITJES

Wat zijn de leukste tips voor mooie en minder mooie dagen deze zomer? We vroegen Jan Marijnissen, als liefhebber van musea en het Hollands landschap, naar zijn favoriete uitstapjes.

foto Delphinidaesy / flickrCC

1

foto Nynke Vissia

3

1. Varen op de Binnendieze

In Den Bosch kun je onder begeleiding van een gids in een elektrische boot een historische vaartocht maken onder en om de stad. Vroeger had het water de functie van riool en werd het gebruikt voor vervoer per boot. De opstapplaats is vlakbij het station; het is raadzaam te reserveren.

Ben je nu toch in het centrum van de stad van Jeroen Bosch, bekijk dan ook even de Markt, de St. Janskathedraal en de rest van de binnenstad. Ook het Noordbrabants Museum is meer dan de moeite waard.

2. Dordrecht en Haarlem

Twee steden die vaak worden overgeslagen, en dat lot niet verdienen. Beide hebben

prachtige, oude binnensteden waar veel te bewonderen valt.

Dordrecht: museum Het Hof van Nederland vertelt het verhaal van ons land op een uiterst mooie en indringende wijze. De Grote Kerk met zijn karakteristieke toren is vooral van binnen adembenemend. Het Dordrechts Museum is buitengewoon voor een stadsmuseum. Nu is er onder andere een tentoonstelling over het kunstzinnig gebruik van glas. Als je geluk hebt, kom je oog in oog te staan met een van de mooiste schilderijen uit de Haagse Schoolperiode: 'Te noorden van Nieuwkoop' van Weissenbruch.

Haarlem: de stad aan Het Spaarne is niet voor niks de hoofdstad van Noord-Holland. Onder andere maken deze drie gebouwen

het de moeite waard om eens af te reizen naar deze stad: de St. Bavo met het wereldberoemde orgel; Teylers Museum, het enige achttiende-eeuwse Nederlandse museum dat nog in originele staat verkeert; en het Frans Hals Museum. Dwalend door de stad kun je zomaar in een van de twintig nog bestaande, prachtige hofjes terecht komen.

3. Het Theo Thijssen Museum

Amsterdam is onze hoofdstad, maar ook de museumhoofdstad van ons land. Alle bekende musea zijn natuurlijk allemaal de moeite van het bezoeken waard. Maar misschien is het leuk om ook eens een bezoek te brengen aan de Jordaan, nu een hippe wijk maar met een bewogen sociaal verleden,

2

foto wikimedia CC

5

foto Peter Cox / De Pont

4

regelmatig het toneel van oproer. Theo Thijssen is er geboren, de auteur van het vermaarde boek *Kees de jongen*. Zijn geboortehuis is nu een museum, waarschijnlijk het kleinste van Nederland. Het verhaalt over het leven van Thijssen (hij was onder andere onderwijzer, vakbondsman en ook Tweede Kamerlid voor de SDAP), *Kees de jongen*, en de geschiedenis van de Jordaan. Er is ook een speciale boekwinkel aan verbonden.

4. De Pont

De Pont is de naam van een welgestelde jurist uit Tilburg, de voormalige textielstad. Van zijn nalatenschap is een oude wolspinnerij aangekocht waarin nu het museum De

Pont gevestigd is. Het is een van de inmiddels vele voorbeelden van een nuttige, nieuwe bestemming voor een oud fabrieksgebouw. Het museum herbergt veel moois, de lichtinval van de zogenoemde sheddaken is erg behulpzaam. Nu is er een tentoonstelling over het werk van Joep van Lieshout. Inderdaad, de ontwerper van onze SoeP Express, die nu al tien jaar dienst doet als uithangbord van de SP in actie.

5. Toscane van Nederland

Zo heb ik mijn geboortegrond wel eens omschreven. Veel mensen denken dat het landschap in Noordoost-Brabant gedomineerd wordt door varkensschuren. Wij weten hier wel beter, en soms denken we: we laten de

rest van Nederland gewoon in die waan, dan blijft het hier lekker rustig.

Mag ik aanbevelen: een tochtje over de dijk aan de zuidkant van de Maas tussen Megen en Ravenstein. Beide (kleine) steden hebben een rijke historie en dat is te zien. Ga in Megen zeker even langs bij het 'bruurke' en in Ravenstein bij het leerlooiershuisje. Laat de dag nog ruimte over, ga dan naar de Maashorst, een groot natuurgebied ten zuiden van Oss. Het gebied is bekend vanwege zijn variatie en schoonheid, mede veroorzaakt door de in ons land zeldzame wijstgronden die je er kunt vinden. Door een aardbreuk komt het kwelwater spontaan naar boven.

LINKSVOOR **OPVALLEND ROOD**

Laura Wichgers (23) is bestuurslid van de SP Enschede en medeoprichter van de lokale ROOD-groep. 'Ik vond het vreemd dat Hengelo wel een ROOD-groep had, maar een grote studentenstad als Enschede niet. Dus ben ik meteen actief geworden. Al snel hadden we een groep van zes meisjes. Daarmee vielen we lange tijd wel op, in vergelijking met andere politieke organisaties. Sinds kort zitten er ook twee jongens bij.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› Hoe lang ben je al SP-lid?

'Een jaar of twee. Ik kom uit een familie waar veel over politiek gediscussieerd wordt, daar heb ik van jongsaf aan veel van meegekregen. Mijn broertje had er weleens de balen van als het weer over politiek ging. Maar ik werd er juist nieuwsgierig van, wilde mijn eigen standpunten bepalen. Toen ik later op school en in mijn werk tegen praktische problemen aanliep waar ik graag iets aan wilde veranderen, kwam ik al snel op links uit. Dat je als mbo'er geen ov-kaart kreeg bijvoorbeeld, daar maakte ik me echt boos om.'

› Wat doe je in het dagelijks leven?

'Ik zit op de SPH, eigenlijk heet dat nu Social Work, maar die naam zegt nog niemand iets. Daarnaast werk ik met veel plezier als begeleider met verstandelijk gehandicapten.'

› Wat is jouw ROOD-moment?

'Onze allereerste actie: worstelen tegen het leenstelsel, tijdens de introductieweek. We hadden van die hele dikke sumo-worstelaarspakken gehuurd en daar kon je

de kop van Rutte of Roemer bij opzetten.

Er deden veel studenten aan mee, soms dronken en wel. Maar onze kerstactie van afgelopen winter heeft ook veel indruk op mij gemaakt. Er is hier best veel weerstand tegen de komst van een azc, helaas. Wij hebben toen actie gevoerd om steun te mobiliseren. Best spannend, maar gelukkig waren de meeste reacties hartverwarmend.'

› Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?

'Ik ben best wel een shopaholic! En ik ga graag uit eten.'

› Wat is je favoriete keuken?

'De Turkse. Uitgebreid tafelen met linzensoep en allerlei hapjes zoals fetakaas en gevulde olijven. Mijn vriend is Turks en zijn moeder maakt de heerlijkste sarma: druivenbladeren gevuld met rijst en vlees.' ●

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

JSF

Lieve lezers, soms moet ik echt even in de pen vliegen. Meestal vanwege onrecht – en de verbazing die er, bij doordenken, vaak bij komt. Neem nou die JSF. Zo'n machine, zonder even te melden hoe duur hij is, maar zo'n machine kan nog geen boterhammetje smeren. Werkelijk, U en ik doen nog meer goeds in de keuken, als we een ontbijtje klaarmaken. Zes(!) dagen van het wereldwijde defensiebudget is genoeg om de honger uit de wereld te halen. Waarom met kracht, macht en agressie je toe eigenen wat je allemaal nodig denkt te hebben. Kunnen we de overvloedige Aarde niet gewoon delen?!

Stefan van den Hout, Dordrecht

LULKOEK-VERKOPEREXPERT

De overheid heeft heel algemeen bepaald dat elk mens een bordje op de deur mag spijkeren met de mededeling dat hij of zij de beste lulkoeerverkoperexpert is. Om dit kracht bij te zetten bestaat er dan een lulkoeerverkopergeschillencommissie en een lulkoeerverkopervereniging, waar deze bij is aangesloten. Dan zal ieder toch denken dat er iets groots geweten of gekund wordt door degene achter die deur met dat mooie bord. Alleen na veel klachten van opgelichte personen, die ook nog eens hardnekkig zich moeten verzetten tegen de onwil van de overheid om bedriegers aan te pakken, kan er iets tegen deze lulkoeerverkoperexpert gedaan worden. Helaas past de overheid dit principe ook bij zorg toe. Op grond van iedereen kan alles is in veel gemeenten het pgb-stelsel ingevoerd in hun ambtenaren-apparaat. De gemeente was altijd al een slechte hulp voor gehandicapten (bijvoorbeeld de ringleiding werkte vaak gewoon niet in de raadszaal en er was slechts plaats voor één rolstoel in de raadszaal en één op de tribune). Het bordje pgb hangt nu op

de deur onder het juridische systeem van gemeenten. Dus zullen nu velen de lange weg in moeten om te klagen en bezwaren in te dienen tegen de overmachtige ambtelijke onkunde, die hen afknijpt om vooral minder geld uit te geven, terwijl de bureaucratie uiteraard onderhand uit de klauwen loopt, want overal moeten nu plots experts benoemd zijn. Over een jaar of twee is mogelijk het aantal klachten, juridische processen enzovoort wel groot genoeg om de expert-ambtenaren eens aan de tand te voelen of zij wel iets weten van waar zij nu beslissingen over nemen. Helaas komt dan voor velen de uitkomst te laat om er nog weer bovenop te komen. Ik kan niet erg blij zijn met deze neoliberale kapitalistische benadering waarin de zwakken de dupe zijn van de graaineigingen van de sterkeren, die het gemeente-apparaat overbelasten en oplibzen. Ik verzucht dat het anders moet.

Andree Motz, Landgraaf

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ *geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune juli / augustus 2016

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

DE SP-ZOMERPUZZEL 2016

Met dit jaar als thema 'Omgeving' is de zomerpuzzel van de Tribune opgedeeld in 15 categorieën, telkens bestaand uit 2 vragen. De vragen onder a. hebben iets te maken met Duurzaam en de vragen onder b. met Infrastructuur. De beide vragen (a. en b.) binnen elke categorie geven eenzelfde letter als oplossing. In totaal zijn er dus 30 vragen, voor een totaal van 15 oplossingsletters. De oplossing van de puzzel is een woord bestaand uit deze 15 letters.

Van iedere categorie dient u de bijpassende letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing'. Bij iedere vraag staat verder tussen teksthaakjes aangegeven op welke plaats in het antwoord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letters; spaties niet. De 'lange ij' is 1 letter.

Voorbeeld: De gezochte letter in '10e van 12 (letters)' bij het fictieve antwoord 'Karel de Grote' is een 'o'.

CATEGORIE 1

- Verbruik van bv. uw huis of auto? Zie etiket. [2e van 12]
- Met Kaag en Westeinder scheiden wij Noord en Zuid, als water. [3e van 9]

CATEGORIE 2

- Deze ruilvorm kent certificatie zoals van Oxfam, Max Havelaar en UTC. [Engelstalige term; 9e van 9]
- De stemmen gaan heen en weer. [14e van 15]

CATEGORIE 3

- Geen BNP of BNI, maar BNG! Door wie? [13e van 19]
- De kogel is de trein op dit traject. [6e van 10]

CATEGORIE 4

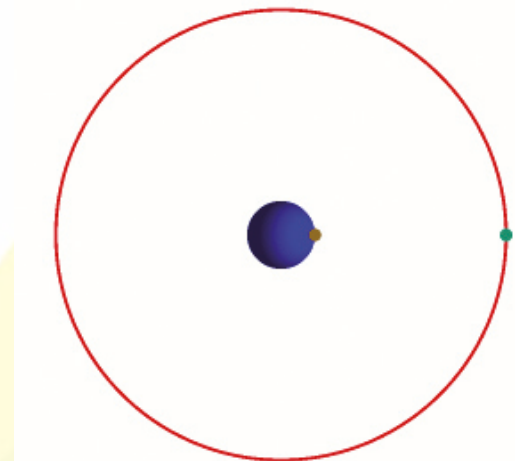
- (totale) Drooggewicht van organismen in ecosystemen; ook nuttig als brandstof. [3e van 8]
- Slim Braziliaans Poepstelsel. [3e van 9]

CATEGORIE 5

- Te verwerken, of te recyclen (vaak in Afrikaanse landen) elektrisch en elektronisch afval. [Engelstalige term; 4e van 7]
- De andere baan van Arthur C. Clarke. [11e van 14]

CATEGORIE 6

- Duurzaam? Hiervan gaat de lokale krachtbron nog zo'n 5,5 miljard jaar mee. [13e van 13]

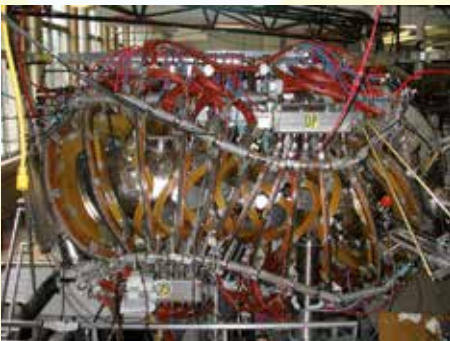
- De langste: van Calais tot Ridder. [1ste van 3]

CATEGORIE 7

- In 20.000 jaar +120. [5e van 10]
- Dubbel je floppy! [4e van 10]

CATEGORIE 8

- a. Je hebt ze als bv. tokamak, of stellarator. [5e van 16]
 b. Samen met zand en leem baant het zich letterlijk een weg. [3de van 6]

CATEGORIE 9

- a. Vroegâh heette het gewoon 'molen'. [4e van 11]
 b. Aardevereniging. [5e van 16]

CATEGORIE 10

- a. Economische afwisseling van overschotten en tekorten van een produkt. [6e van 13]
 b. Caraïbische Zee naar Grote Oceaan: 81km. [3e van 12]

CATEGORIE 11

- a. Ongelijksoortig, en toch samengaand. Of het nu in de kunst, de biologie, of op de weg is. [5e van 7]
 b. En als we wat geleerd hebben: sla op, sla op! [5e van 10]

CATEGORIE 12

- a. Lichtste metaal. Wereldwijde reserves geschat op 13,5 miljoen ton. [1e van 7]
 b. Neem 2xDaags om uw kennisoverdracht op peil te houden. [4e van 6]

CATEGORIE 13

- a. Ook eb en vloed dragen hun (stroom-)steentje bij. [3e van 14]
 b. Met toch minstens 100cm gas en stroom, instelbaar en afleesbaar. [3e van 9]

CATEGORIE 14

- a. Neologisme: het wereldwijde en het plaatselijke zijn zo verbonden. [6e van 7]
 b. Net buiten de locomotiefloods en daar tolt het al. [4e van 10]

CATEGORIE 15

- a. Energetisch 1.000.000.000 x de naamgever. [5e van 9]
 b. Clandestien noch illegaal. [1ste van 9]

OPLOSSINGEN JUNI 2016

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 3) Cuba 8) Startmenu 9) Vals 10) Hamer
 11) Zadeldak 12) Terreinknecht 13) Adelaarsrog 15) Nok 16) Staatsstuk.

Verticaal

- 1) Schuldenvrij 2) Watergevecht 4) Bevelschrift 5) Marmercake 6) Reuzenpanda
 7) Alvast 8) Schotwond 14) Gekko.

DE VERBEELDING

CONTRIBUTE

- A: (Ted) Cruz B: (Ben) Carson C: (Carly) Fiorina
 D: (Hillary) Clinton E: (Bernie) Sanders F:
 (John) Kasich G: (Marco) Rubio H: (Donald)
 Trump I: (Jill) Stein J: (John) McAfee.

De winnaar van juni is Viktor Emonds uit Uden.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 31 augustus naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

Oplossingsdiagram

4	12	11	8	14	10	13	6	1	7	3	5	9	15	2

THEO DE BUURTCONCIERGE

